

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Michal Červenka

**Vznik Jižního Súdánu v agenturním
zpravodajství ČTK**

Bakalářská práce

Praha 2015

Autor práce: **Michal Červenka**

Vedoucí práce: **PhDr. Ludmila Trunečková, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2015**

Bibliografický záznam

ČERVENKA, Michal. *Vznik Jižního Súdánu v agenturním zpravodajství ČTK*. Praha, 2015. 44 s. Diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce: PhDr. Ludmila Trunečková, Ph.D.

Abstrakt

Bakalářská práce „Vznik Jižního Súdánu v agenturním zpravodajství ČTK“ se zabývá textovými a fotografickými příspěvky, které se týkají vyhlášení jihosúdánské nezávislosti a které Česká tisková kancelář (ČTK) vydala v období od 9. května do 9. září 2011 (tedy dva měsíce před vyhlášením a dva měsíce po něm). Práce popisuje také pozadí událostí, které vedly k rozpadu Súdánu, bývalé největší africké země. Zabývá se rovněž obecnými podmínkami pro vznik nového státu v současné mezinárodní situaci. Jižní Súdán je nejmladším státem světa. Získání nezávislosti bylo výsledkem dlouholeté série konfliktů a jedná se o výjimečnou událost – mnoho oblastí po celém světě se snaží získat mezinárodní uznání, ale jen málokteré se to podaří. Cílem bakalářské práce bylo zjistit, jak ČTK zachytila vznik Jižního Súdánu. Součástí práce je srovnání jednotlivých textových příspěvků na základě metadat, zdrojů a typu příspěvků. Následuje analýza hlavních témat, kterým se příspěvky věnují. Práce rovněž zkoumá, nakolik je zpravodajství ČTK objektivní. Své místo má i analýza fotografických materiálů, které ČTK k události vydala. Podkapitola „Transkripce arabštiny“ pak popisuje, jak se agentura vyrovnala s přepisem arabských jmen a názvů do českých textů.

Abstract

Bachelor thesis "The Formation of South Sudan in an Agency Press Service of ČTK" deals with texts and photos that are related to the declaration of independence of South Sudan and issued by the Czech News Agency (ČTK) between 9 May and 9 September 2011 (i.e. two months before the announcement and two months after). The thesis describes the background of events that led to the collapse of Sudan, Africa's former largest country. It also deals with the general conditions for the formation of a new state in the current international situation. South Sudan is the youngest country in the world.

Its independence is a result of a long-standing conflicts and the formation itself was a unique event - many areas around the world are trying to gain international recognition, but few succeed. The aim of this thesis is to find out how ČTK captured the formation of South Sudan. The thesis contains a comparison of all texts based on metadata, resources and type of posts. It is followed by an analysis of main topics of the texts. The thesis also examines whether the news provided by ČTK was unbiased. Next part of the thesis analyzes photographic materials covering the formation of South Sudan. There is also a part examining how ČTK deals with transcription of Arabic names and titles.

Klíčová slova

Česká tisková kancelář, Jižní Súdán, Súdán, zahraniční zpravodajství, vznik státu

Keywords

Czech News Agency, South Sudan, Sudan, foreign news, state formation

Rozsah práce: Tato bakalářská práce má celkem 77 280 znaků (od Úvodu po Závěr).

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 7. května 2015

Michal Červenka

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval své vedoucí práce, paní doktorce Ludmile Trunečkové, za cenné rady a průběžné konzultace. Rovněž bych chtěl poděkovat panu Janu Ždimerovi, který mi odpověděl na řadu dotazů, jež se týkaly obrazového zpravodajství ČTK.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:
Michal Červenka

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:
2011

E-mail diplomantky/diplomanta:
michalcervenka@email.cz

Studijní obor/forma studia:
Žurnalistika

Předpokládaný název práce v češtině:
Vznik Jižního Súdánu v agenturním zpravodajství ČTK

Předpokládaný název práce v angličtině:
The Formation of South Sudan in an Agency Press Service of ČTK

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):
(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)
LS 2014/2015

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Bakalářská práce si klade za cíl zjistit, jakým způsobem a s jakou frekvencí se agenturní zpravodajství ČTK věnovalo Jižnímu Súdánu v době vyhlášení nezávislosti (9. července 2011). Předmětem zkoumání jsou příspěvky, které o regionu a politických změnách informovaly dva měsíce před a dva měsíce po vzniku nového státu - tedy od 9. května 2011 do 9. září 2011. Analýze podrobím také fotografický materiál týkající se vzniku Jižního Súdánu.

Základní otázky, které si práce bude klást, jsou:

1. Jaká je četnost příspěvků a fotografií týkajících se Jižního Súdánu ve zvoleném období?
2. Od jakých zdrojů ČTK nejčastěji přejímala informace a fotografie?
3. Jaký obraz Jižního Súdánu vytvořilo agenturní zpravodajství ČTK?

O Jižní Súdán se zajímám, protože se jedná o nejmladší stát na světě. V současnosti se mnoho oblastí snaží získat nezávislost, ale jen málokterá dosáhne mezinárodního uznání. Vznik Jižního Súdánu je proto skutečně výjimečným jevem.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

Úvod

1. Zahraniční agenturní zpravodajství
2. Stručné představení Súdánu
  - 2.1. Dějiny Súdánu
  - 2.2. Současný Súdán
    - 2.2.1. Charakteristika Jižního Súdánu
    - 2.2.2. Pravidla vzniku nového státu
3. Agenturní příspěvky ke vzniku Jižního Súdánu
  - 3.1. Analýza příspěvků
    - 3.1.1. Četnost příspěvků
    - 3.1.2. Zdroje příspěvků
    - 3.1.3. Obraz Jižního Súdánu
    - 3.1.4. Fotografické materiály
  - 3.2. Shrnutí analýzy

Závěr

Přílohy

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

Bakalářská práce bude analyzovat příspěvky a fotografie zahraničního zpravodajství ČTK s klíčovými slovy Súdán a Jižní Súdán v období od 9. května 2011 do 9. září 2011.

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Vyhledám příspěvky a fotografie ČTK podle výše uvedeného vymezení a srovnám jejich obsah, formu a případně rozsah. Zaměřím se na četnost příspěvků ve sledovaném období, poté zjistím, ze kterých zdrojů ČTK nejčastěji přejímala informace o regionu. Vypracuji tematickou charakteristiku zpravodajství, abych zjistil, jaký obraz Jižního Súdánu ČTK nabízí odběratelům. Budu rovněž zkoumat, zda příspěvky obsahují prvky hodnocení.

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Šmíd, Milan; Trunečková, Ludmila. Novinář a jeho zdroje v digitální éře. Praha. Karolinum, 2009

Učební text poskytuje přehled současných informačních zdrojů pro novináře; první část se věnuje zdrojům dostupným na internetu, druhá se zaměřuje na tiskovou agenturu jako tradiční zdroj žurnalistických informací.

Trampota, Tomáš. Zpravodajství. Praha. Portál, 2006

Příručka přibližuje mediální zpravodajství jako sociální fenomén a interpretuje klasické koncepty mediálních studií. Autor analyzuje jednotlivé aspekty zpravodajské činnosti, jako jsou produkce zpráv či společenský vliv.

Klíma, Jan. Dějiny Afriky. Praha. Lidové noviny, 2012

Kniha přináší souhrnný přehled dějin afrických států a regionů od nejstarších dob po současnost. Popisuje rovněž základní procesy a charakteristické rysy vývoje afrického kontinentu.

Hourani, Albert Habib. Dějiny arabského světa. Praha. Lidové noviny, 2010

Přehled dějin arabského světa od vzniku a rozšíření islámu v 7. století do druhé poloviny 20. století (zhruba do 80. let). Autor přibližuje jak politický a ekonomický vývoj, tak společenské a duchovní proměny arabských zemí v tomto dlouhém časovém období.

Kol. Liga arabských států. Praha. Dar Ibn Rushd, 1996

Knížka přibližuje Ligu arabských států, její vznik, činnost, zvláštnosti a informace o zemích, které jsou jejími členy.

Bureš, Pavel; Faix, Martin; Svaček, Ondřej. Vznik a uznání státu. Praha. Leges, 2014

Kniha se zabývá aktuálním pohledem mezinárodního práva na otázku vzniku a uznání nového státu. Autoři analyzují současné problematkové regiony a podíl mezinárodního společenství (států i mezinárodních organizací) na vzniku státu.

Záhořík, Jan. Ohniska napětí v postkoloniální Africe. Praha. Karolinum, 2012

Kniha se zabývá koloniálním dědictvím afrického kontinentu a rozebírá příčiny a souvislosti válek a konfliktů v Africe. Jedním z popisovaných ohnisek napětí je i region Súdánu.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Berniová, Andrea. Zobrazení vybraného regionu , města či země v agenturním zpravodajství na příkladě Velké Británie. FSV UK, 2014

Datum / Podpis studenta/ky

.....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

Obsah

ÚVOD.....	2
1. ZAHRANIČNÍ AGENTURNÍ ZPRAVODAJSTVÍ ČTK.....	4
1.1 ZDROJE ZAHRANIČNÍHO ZPRAVODAJSTVÍ ČTK.....	5
1.2 OBRAZOVÉ ZAHRANIČNÍ ZPRAVODAJSTVÍ ČTK.....	7
2. STRUČNÉ PŘEDSTAVENÍ SÚDÁNU	7
2.1 DĚJINY SÚDÁNU.....	7
2.1.1 <i>Expanze islámu a egyptská nadvláda</i>	7
2.1.2 <i>Mahdistické povstání</i>	9
2.1.3 <i>Koloniální období</i>	10
2.1.4 <i>Konec britské koloniální vlády</i>	11
2.1.5 <i>Nezávislost a první občanská válka</i>	11
2.1.6 <i>Vláda Džaařara Nimajriho</i>	13
2.1.7 <i>Vláda Umara Bašira</i>	14
2.2 CHARAKTERISTIKA JIŽNÍHO SÚDÁNU.....	16
2.3 PODMÍNKY VZNIKU STÁTU	18
2.3.1 <i>Kolektivní uznání státu</i>	19
2.3.2 <i>Teorie deklaratorní a konstitutivní</i>	20
3. ANALÝZA PŘÍSPĚVKŮ.....	21
3.1 SROVNÁNÍ PODLE METADAT, ZDROJŮ A TYPU PŘÍSPĚVKŮ.....	21
3.1.1 <i>Priorita</i>	22
3.1.2 <i>Typy příspěvků</i>	23
3.1.3 <i>Servis</i>	24
3.1.4 <i>Kategorie</i>	26
3.1.5 <i>Zdroje</i>	27
3.2 TĚMATA TEXTOVÝCH PŘÍSPĚVKŮ.....	29
3.2.1 <i>Vyhlášení nezávislosti</i>	30
3.2.2 <i>Boje v Jižním Súdánu</i>	32
3.2.3 <i>Boje v Abyei a Jižním Kurdufánu</i>	32
3.2.4 <i>Boje v Dárfúru</i>	34
3.2.5 <i>Severní Súdán</i>	35
3.2.6 <i>Shrnutí</i>	35
3.3 FOTOGRAFICKÉ MATERIÁLY.....	36
3.4 TRANSKRIPCE ARABŠTINY.....	37
3.4.1 <i>Obecné zásady při transkripci arabského jazyka</i>	38
3.4.2 <i>Přepis arabštiny ve zpravodajství ČTK</i>	40
ZÁVĚR.....	42
SUMMARY.....	44
POUŽITÁ LITERATURA A ZDROJE.....	46
SEZNAM LITERATURY.....	46
INTERNETOVÉ ZDROJE.....	47
<i>Webové stránky ČTK</i>	47
<i>Další internetové zdroje</i>	49
DIPLOMOVÉ PRÁCE K TÉMATU.....	52
DALŠÍ ZDROJE.....	52
SEZNAM TABULEK.....	54
PŘÍLOHY.....	56

Úvod

Cílem bakalářské práce „Vznik Jižního Súdánu v agenturním zpravodajství ČTK“ je zjistit a zhodnotit, jakým způsobem Česká tisková kancelář (ČTK) ve svém textovém a obrazovém servisu zachytila vznik nejmladšího státu.

Vyhlášení nezávislosti Jižního Súdánu 9. července 2011 bylo velkou politickou událostí, jejíž význam bohužel zastínil fakt, že se odehrála v regionu, o který česká média nemají velký zájem. Vznik Jižního Súdánu je přitom mimořádně zajímavý z politického i kulturního hlediska.

V současnosti se řada území snaží získat nezávislost a univerzální mezinárodní uznání, např. Palestina, Kosovo, Abcházie či Somaliland. Přes veškeré úsilí ale stále zůstávají za branami OSN. Nejmladším členem OSN je právě Jižní Súdán, kterému se v roce 2011 podařilo nezávislost vybojovat. Na rozdíl od výše zmíněných území dokázal přesvědčit mezinárodní společenství o své suverenitě a stal se jeho součástí. Vznik Jižního Súdánu je významný i z toho důvodu, že může sloužit jako precedens pro celou řadu afrických regionů, které se nacházejí v podobné situaci. V době jihosúdánské secese se šířily obavy z řetězové reakce, která by mohla zasáhnout celý kontinent. Zdálo se, že rozpad Súdánu předznamenává konec starých koloniálních hranic a že se blíží doba jejich překreslení.

Za zmínku také stojí, že Jižní Súdán se osamostatnil v roce 2011, kdy v severní Africe a na Blízkém východě propuklo arabské jaro – Súdán tedy nebyl jediným arabským státem, který se v tu dobu potýkal s vážnými politickými změnami.

Rozdělení Súdánu na severní a jižní část znamená rozchod dvou kultur, které byly nepřirozenými hranicemi uvězněny v jednom státě. Severní část charakterizuje arabská kultura a islám, na jihu převažuje domorodé černošské obyvatelstvo a křesťanství.

Mnoho afrických konfliktů může na Evropana působit velmi zmateně a nepochopitelně. Súdánský konflikt mezi severem a jihem lze ovšem poměrně snadno uchopit a může sloužit jako základ pro pochopení složité situace v řadě afrických regionů. Velmi zjednodušeně můžeme říct, že v Súdánu proti sobě bojují arabští muslimové a černošští křesťané. V jiných částech Afriky, které rovněž leží na ose islám-křesťanství, je však situace složitější (např. v Nigérii či Středoafriické republice, kde proti sobě stojí příslušníci zdánlivě stejných kultur).

Ve své bakalářské práci se zaměřuji na zpravodajství ČTK. Vycházím totiž z předpokladu, že ČTK byla pro většinu tuzemských médií hlavním zdrojem informací o vzniku Jižního Súdánu. Zkoumal jsem agenturní příspěvky, které se týkaly regionu a politických změn a vyšly dva měsíce před a dva měsíce po vzniku nového státu – tedy od 9. května 2011 do 9. září 2011.

Práce rovněž zkoumá, nakolik je zpravodajství ČTK objektivní. Navzdory obecným požadavkům na nestrannost agenturního zpravodajství jsem očekával, že ČTK bude v konfliktu spíše stranit Jihosúdáncům, jejichž postavení je západní kultuře bližší: jsou totiž křesťané a jejich území bylo v minulosti častým terčem otrokářů z Chartúmu.

Práce vznikla na základě studia odborné literatury: žurnalistické, politologické i historické. Informace o obecných podmínkách vzniku nového státu jsem čerpal převážně z publikace „Vznik a uznání státu“¹, hlavními prameny pro podkapitulu o historii Súdánu byly knihy „Dějiny Afriky“² a „Ohniska napětí v postkoloniální Africe“³. Tyto tři zmíněné tituly se ukázaly jako obzvláště užitečné, protože byly vydány až po roce 2011 a jejich autoři již reagovali na vznik samostatného Jižního Súdánu. Naopak knihu „Liga arabských států“⁴ od nakladatelství Dar Ibn Rushd, kterou jsem uvedl v tezích, jsem nakonec vůbec necitoval, protože jsem v ní našel několik faktických chyb a nadále jsem ji nemohl považovat za důvěryhodný zdroj. Při práci na podkapitole o arabské transkripci mi pomohly učebnice moderní spisovné arabštiny⁵, rovněž od nakladatelství Dar Ibn Rushd.

Slovní agenturní zpravodajství jsem čerpal z archivu Infobanky ČTK, k fotografickým materiálům jsem se dostal na internetových stránkách Fotobanky ČTK⁶.

V několika bodech jsem se lehce odchýlil od svých tezí. Všechny změny v členění práce jsem uskutečnil proto, aby práce byla přehlednější a abych se zbytečně vyhnul užívání nadpisů čtvrté úrovně. Názvy kapitol a podkapitol jsem měnil proto, aby byly výstižnější.

¹ BUREŠ, Pavel; FAIX, Martin; SVAČEK, Ondřej. *Vznik a uznání státu*. 1. vydání. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-87576-83-0

² KLÍMA, Jan. *Dějiny Afriky*. 1. vydání. Praha: Lidové noviny, 2012. ISBN 978-80-7422-189-7

³ ZÁHOŘÍK, Jan. *Ohniska napětí v postkoloniální Africe*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-1961-3

⁴ Kolektiv. *Liga arabských států*. 1. vydání. Praha: Dar Ibn Rushd, 1996. 110 s. ISBN 80-901881-2-5

⁵ BAHBOUH, Charif; FLEISSIG, Jiří. *Základy moderní spisovné arabštiny I*. 2. vydání. Praha: Dar Ibn Rushd, 2003. 156 s. ISBN 80-86149-38-2

BAHBOUH, Charif; FLEISSIG, Jiří. *Základy moderní spisovné arabštiny II*. 2. vydání. Praha: Dar Ibn Rushd, 2004. 208 s. ISBN 80-86149-39-0

⁶ Fotobanka ČTK. 9. dubna 2015 dostupná na: <http://multimedia.ctk.cz/cs/foto/>

Kapitolu „Stručné představení Súdánu“ jsem rozčlenil do tří podkapitol – zrušil jsem původní zastřešující podkapitolu „Současný Súdán“. Kdybych to neučinil, musel bych v pasáži „Podmínky vzniku státu“ zbytečně použít nadpis čtvrté úrovně.

Větší změny jsem učinil ve třetí kapitole, kterou jsem přejmenoval „Analýza příspěvků⁷“. Samostatné podkapitoly jsem věnoval fotografickým příspěvkům, analýze témat textových příspěvků a srovnání textů podle metadat, zdrojů a typu příspěvků. Přidal jsem rovněž zvláštní podkapitolu o arabské transkripci, se kterou zápasí každé zpravodajství z oblastí, kde se mluví arabsky.

Co se metadat týká, zkoumal jsem především četnost těchto druhů: priorita, servis a kategorie. Vzhledem k tomu, že zkoumané období nesymetricky zasahuje do května a září, nezkoumal jsem četnost příspěvků v jednotlivých měsících – dostal bych totiž deformované výsledky. V tezích jsem rovněž uvedl, že příspěvky porovnám podle rozsahu – toto srovnání jsem nahradil analýzou typů příspěvků, protože každý typ agenturního příspěvku je charakterizován určitým rozsahem (např. fleš je velmi krátký, profil bývá rozsáhlý).

Vypustil jsem podkapitolu „Shrnutí analýzy“ a raději jsem průběžně shrnoval všechny kratší úseky textu. Obecnější shrnutí se pak nachází až v závěru práce.

1. Zahraniční agenturní zpravodajství ČTK

Česká tisková kancelář (ČTK) je veřejnoprávní zpravodajská agentura. Jejím posláním je poskytovat objektivní a všestranné informace pro svobodné vytváření názorů.^{8,9}

Stát nijak neodpovídá za závazky ČTK, agentura je politicky i ekonomicky nezávislá. Zdrojem financí je pro ni prodej zpravodajství a další podnikatelská činnost, od poloviny 90. let pracuje bez dotací či jiných veřejných prostředků. ČTK poskytuje slovní zpravodajství v češtině i angličtině, dále fotografické, infografické a zvukové

⁷ Pro obecné označení textů ČTK používám kompromisní označení „příspěvek“, ačkoliv sama ČTK preferuje slovo zpráva. Řada textů, které ČTK vydává, nicméně nevyhovuje žánru zpráva, viz definice v: HALADA a OSVALDOVÁ a kolektiv, 2010, s. 239, 240

⁸ Základní informace. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/zakladni_informace/

⁹ Zákon České národní rady ze dne 21. října 1992 o České tiskové kanceláři. In: *Jakub Končelík: studijní materiály a texty k přednáškám z dějin médií* [online]. [cit. 9. dubna 2015]. Dostupné z: <http://www.koncelik.eu/zakon-517-1992/>

zpravodajství¹⁰ – od roku 2006 také videozpravodajství.¹¹ ČTK má rovněž své zpravodajské servery CeskeNoviny.cz¹², FinancniNoviny.cz¹³ a SportovniNoviny.cz¹⁴.

ČTK se řídí vlastním kodexem, který je zveřejněný na jejích internetových stránkách.¹⁵ Heslo agentury zní: *spolehlivost – rychlost – nezávislost*.¹⁶

Kontrolním orgánem ČTK je Rada ČTK volená Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR. Rada má sedm členů, jejichž funkční období je pět let. Zvoleni mohou být i opětovně, ale ne na více než na dvě po sobě jdoucí funkční období. Rada volí ze svého středu předsedu a odvolává ho. Mezi její úkoly patří především dohled nad důsledným plněním poslání ČTK a rozhodování o stížnostech, týkajících se činnosti tiskové kanceláře. Rada dále jmenuje a odvolává generálního ředitele, rozhoduje o stížnostech, které jsou na něj podány, schvaluje rozpočet a závěrečný účet a na návrh generálního ředitele schvaluje Statut agentury. V případě, že by ČTK byly poskytnuty dotace ze státního rozpočtu, Rada by kontrolovala jejich využití.¹⁷

1.1 Zdroje zahraničního zpravodajství ČTK

Podle zákona 517/1992 Sb., o České tiskové kanceláři, je povinností agentury poskytovat veřejnosti nejen domácí, ale i zahraniční zpravodajství – a to slovem i obrazem.¹⁸

Většinu zahraničního obsahu ČTK čerpá ze servisů velkých světových tiskových agentur jako Reuters, AFP,¹⁹ AP²⁰ nebo DPA^{21, 22}. V obrazovém zahraničním

¹⁰ Základní informace. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/zakladni_informace/

¹¹ Historie ČTK. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/historie/

¹² České noviny. 9. dubna 2015 dostupné na: <http://www.ceskenoviny.cz/>

¹³ Finanční noviny. 9. dubna 2015 dostupné na: <http://www.financninoviny.cz/>

¹⁴ Sportovní noviny. 9. dubna 2015 dostupné na: <http://www.sportovninoviny.cz/>

¹⁵ Kodex ČTK. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/kodex/

¹⁶ Základní informace. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/zakladni_informace/

¹⁷ Rada ČTK. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/rada_ctk/

¹⁸ Zákon České národní rady ze dne 21. října 1992 o České tiskové kanceláři. In: *Jakub Končelík: studijní materiály a texty k přednáškám z dějin médií* [online]. [cit. 9. dubna 2015]. Dostupné z: <http://www.koncelik.eu/zakon-517-1992/>

¹⁹ Agence France-Presse

²⁰ Associated Press

²¹ Deutsche Presse-Agentur

²² Základní informace. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/zakladni_informace/

zpravodajství dominují materiály od agentury AP,²³ zahraniční videozpravodajství ČTK nejčastěji přejímá od agentury AFP.^{24, 25} ČTK spolupracuje také s řadou menších národních agentur. Rovněž monitoruje další důležitá zahraniční média,²⁶ jako jsou zpravodajské stanice CNN²⁷ a BBC²⁸, či významné listy jako New York Times.

Další zprávy z ciziny ČTK získává díky síti vlastních zahraničních zpravodajů, kteří jsou ve vybraných evropských městech. Ve druhé polovině 90. let se ustálily zahraniční pobočky v devíti státech (Slovensko, Polsko, Německo, Rakousko, Belgie, Francie, Velká Británie, USA a Rusko).²⁹ Kvůli ekonomické krizi však ČTK v roce 2010 stáhla zpravodaje z Vídně a Paříže.³⁰ Na konci roku 2011 (v tomto roce došlo k vyhlášení nezávislosti Jižního Súdánu) zrušila ČTK pobočky v Londýně a Varšavě.³¹ V současnosti má ČTK podle údajů na svých stránkách už jen tři stálé zahraniční zpravodaje: v Bruselu, Berlíně a Bratislavě.³²

V České republice má zahraniční zpravodajství ČTK velký význam: vzhledem k tomu, že většina českých médií (kromě médií veřejné služby) nemá v cizině vlastní zpravodaje, je pro ně agentura ČTK hlavním zdrojem zahraničních zpráv. Především média s malým rozpočtem často jednoduše zahraniční zprávy přebírají z ČTK.

Zpravodajské agentury silně ovlivňují agendu ostatních médií³³ a u zahraničních zpráv to platí ještě více než u domácích. Na ČTK také leží velká zodpovědnost, aby důkladně ověřovala zahraniční zpravodajství, které vydává vlastním jménem. I velká světová média, jež ČTK používá jako zdroj, se totiž mohou mýlit.

²³ Fotoaktuality. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.ctk.cz/sluzby/zpravodajstvi/fotoaktuality/>

²⁴ Výroční zpráva o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 2011 [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://i4.cn.cz/ctk/vyrocní-zpravy/vyrocní-zprava-CTK_2011.pdf

²⁵ Videobanka ČTK. 9. dubna 2015 dostupná na: <http://multimedia.ctk.cz/cs/video>

²⁶ FAQ: Jak získává ČTK zprávy z ciziny? In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.ctk.cz/faq/>

²⁷ Cable News Network

²⁸ British Broadcasting Corporation

²⁹ RICHTER a kolektiv, 1998, s. 22

³⁰ SOTONOVÁ, Jana. Agentura ČTK nemá peníze. Ruší zpravodaje v zahraničí. In: *Lidovky.cz* [online]. 13. října 2010 [cit. 4. května 2015] Dostupné z: http://byznys.lidovky.cz/agentura-ctk-nema-penize-rusi-zpravodaje-v-zahranici-pcr-/media.aspx?c=A101013_114555_In-media_pks

³¹ LOUDA, Jan. *Stálí zahraniční zpravodajové českých veřejnoprávních médií: komparace podmínek pro výkon povolání*. Praha, 2012. 94 s.: Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Ludmila Trunečková. Str. 29

³² FAQ: Jak získává ČTK zprávy z ciziny? In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.ctk.cz/faq/>

³³ TRAMPOTA, 2006, s. 112

1.2 Obrazové zahraniční zpravodajství ČTK³⁴

Obrazové zahraniční zpravodajství ČTK tvoří především výběr ze servisu agentury Associated Press (AP). Fotografie získává rovněž od spolupracujících národních agentur, jako jsou německá DPA, rakouská APA³⁵, finská Lehtikuva či švýcarský Keystone. Přispívají také stálí a zvláštní zahraniční zpravodajové ČTK.³⁶

Všechny digitální fotografické materiály, kterými ČTK disponuje, lze dohledat na stránkách fotobanky³⁷, která obsahuje více než čtyři miliony fotografií.³⁸ Ačkoliv služby fotobanky jsou placené, každá fotografie má náhled překrytý vodoznakem, který si může prohlédnout i nepřihlášený uživatel. Fotobanka má široký tematický záběr, od aktualit po ilustrační fotografie.

2. Stručné představení Súdánu

2. 1 Dějiny Súdánu

Abychom pochopili dvojí podstatu Súdánu³⁹ (africkou a arabskou) a vzájemnou nevráživost mezi severem a jihem regionu, musíme se vrátit o několik století zpět do historie. Území kolem horního toku Nilu bylo ve starověku významně ovlivňováno Egyptem a dnešní severní Súdán je vlastně stará Núbie,⁴⁰ kterou později nahradila křesťanská a pohanská království.⁴¹ Pro pochopení současného vývoje v regionu je ovšem důležitá historie zhruba od té doby, kdy na území začali expandovat muslimové.

2. 1. 1 Expanze islámu a egyptská nadvláda

Islám se stal dominantním náboženstvím na horním toku Nilu asi počátkem 16. století, kdy arabské kmeny z Horního Egypta vyvrátily poslední nubijské křesťanské

³⁴ V této podkapitole jsem se původně chtěl zahraničnímu obrazovému zpravodajství ČTK věnovat podrobněji, ale po osobním setkání s Janem Ždimerou, redaktorem obrazového zpravodajství ČTK, mi zůstalo více otázek než odpovědí a došel jsem k názoru, že by mohlo jít o téma pro samostatnou diplomovou práci. Proto jsem fotografické pokrytí zahraničních zpráv popsal jen krátce.

³⁵ Austria Presse Agentur

³⁶ Fotoaktuality. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.ctk.cz/sluzby/zpravodajstvi/fotoaktuality/>

³⁷ Fotobanka ČTK. 9. dubna 2015 dostupná na: <http://multimedia.ctk.cz/cs/foto/>

³⁸ Fotobanka. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.ctk.cz/sluzby/fotobanka/>

³⁹ Ve své práci užívám označení Súdán pouze pro oblast na horním toku Nilu, která odpovídá hranicím současných států Súdán a Jižní Súdán. Historicky byla jako Súdán pojímána daleko rozsáhlejší oblast: pás podél jižní hranice Sahary. Např. dnešní Mali se za francouzské nadvlády nazývalo Francouzský Súdán.

⁴⁰ KLÍMA, 2012, s. 51

státy. Hlavním protivníkem Arabů v Nílském Súdánu se stal stát Fundžů,⁴² pohanských pastevců z Etiopie, kteří se po roce 1500 usadili v Sennáru (dnes region jihovýchodně od Chartúmu).⁴³ I když Arabové prohráli řadu bojů, podmanili si nakonec fundžské obyvatelstvo kulturně a nábožensky. *„Porážka se (...) rychle proměnila ve skvělé vítězství poté, co byli Fundžové obráćeni na islám a Núbie i Gezira přeměněny v islámské státy.“*⁴⁴

Fundžský sultanát v Sennáru byl dominantní mocností na horním toku Nilu až do konce 18. století, kdy navrch získal sousední Dárfúrský sultanát, ovládající území dnešního Kurdufánu.⁴⁵ *„Roku 1820 vyslal egyptský vládce Muhammad Alí vojenskou výpravu do Súdánu. Sennárský sultanát padl bez boje, dárfúrská nadvláda nad Kordofánem⁴⁶ byla zlikvidována, na odpor se postavili pouze náčelníci kmenů Šajkíja na středním Nilu.“* Tak se stal Súdán egyptskou provincií (formálně byl tedy součástí Osmanské říše). V letech 1865 až 1877 postoupila turecko-egyptská invaze dokonce až k Viktoriinmu jezeru.⁴⁷

Tím začala temná kapitola súdánské historie, která částečně vysvětluje animozitu mezi severem a jihem. Od 20. let 19. století se v regionu rozmohl lov na otroky. Oběťmi byli především pohanští černoši, muslimští feudálové ze Sennáru se přidali na stranu okupantů. Roku 1825 bylo na jihu získáno asi 40 tisíc otroků, roku 1839 už 200 tisíc. V 50. letech 19. století byl navíc zrušen státní monopol na obchod s otroky, *„a tak začali arabští, súdánské i evropští podnikatelé lovit otroky za pomoci soukromých armád.“*⁴⁸

Ve druhé polovině 19. století začal v Egyptě sílit vliv evropských koloniálních mocností. Země se dostala do finanční závislosti na Velké Británii a Francii, Britové si navíc chtěli zajistit vládu nad Alexandrií a strategickým Suezským průplavem. Roku 1882 začala britská okupace Egypta. Země sice nadále formálně patřila k Osmanské říši a vládl jí místní chedív⁴⁹ Taufík, ale *„každý z egyptských ministrů dostal britského ‚poradce‘, ve skutečnosti řídicího úředníka.“*⁵⁰

⁴¹ Ibid., s. 63

⁴² ROBINSON, 1996, s. 96

⁴³ KLÍMA, 2012, s. 85

⁴⁴ ROBINSON, 1996, s. 96

⁴⁵ ROBINSON, 1996, s. 96

⁴⁶ Běžně se užívají názvy Kordofán i Kurdufán. Více v podkapitole 3. 4. 2.

⁴⁷ KLÍMA, 2012, s. 132

⁴⁸ Ibid., s. 132

⁴⁹ Chedív znamená „vládce“, slovo pochází z perštiny.

⁵⁰ KLÍMA, 2012, s. 131

2. 1. 2 Mahdistické povstání

Britská okupace Egypta byla částečně i reakcí na šířící se povstání v Súdánu, které ohrožovalo britské koloniální zájmy. Britové začali mluvit do súdánských záležitostí už v 60. letech 19. století, kdy si zde vynutili zákaz obchodování s otroky (bohužel ho respektovala jen egyptská vláda, nikoliv soukromníci). Roku 1877 se dokonce britský generál Charles Gordon stal generálním guvernérem Súdánu. Potlačoval sice otrokářství, ale jeho zvýšení daní a poplatků vyvolalo řadu protestů. Nakonec byl v roce 1880 odvolán – tou dobou už se v zemi připravovalo masivní povstání.⁵¹

Náboženský vůdce Muhammad Ahmad ibn Abdalláh se roku 1881 prohlásil *mahdí* (Alláhovým vyvoleným) a vyval k *džihádu*, tedy svaté válce proti Turkům a Evropanům.⁵² Mahdí shromáždil obrovskou armádu dervišů, které rekrutoval především z pouštních kmenů.⁵³ Generál Gordon byl znovu vyslán do Súdánu, aby evakuoval britské vojenské posádky a evropské civilisty, roku 1885 byl však chycen do pastí v Chartúmu. Po dlouhém obléhání mahdisté obsadili město a pobili všechny přítomné bělochy, Gordonovi usekli hlavu. Tak skončila egyptská nadvláda v Súdánu a pokoření Britové se udrželi akorát v přístavech na pobřeží Rudého moře. Sám mahdí sice roku 1885 zemřel, ale jeho islámský stát ještě dlouho odolával koloniálním mocnostem.⁵⁴

O osudu Súdánu nakonec rozhodla bitva u Ummdurmánů, kterou lze považovat za vyvrcholení pozdně viktoriánského imperialismu.⁵⁵ V roce 1898 vtrhla do země britská armáda pod vedením generála Herberta Kitchenera a zamířila rovnou k Chartúmu.⁵⁶ „*Obě civilizace se střetly u Ummdurmánů na březích Nilu: na jedné straně horda pouštních islámských fundamentalistů, na druhé dobře vycvičení křesťanští vojáci Větší Británie...*“⁵⁷ „*V bitvě u Ummdurmánů stála armáda bojovníků z pouště proti mohutné vojenské síle největší říše ve světové historii.*“ V jediném střetu zahynulo více než deset tisíc mahdistů, ačkoliv měli velkou početní převahu.⁵⁸ Britské ztráty oproti tomu činily 48 mrtvých a 400 raněných. Generál Kitchener použil moderní

⁵¹ KLÍMA, 2012, s. 132

⁵² Ibid.

⁵³ FERGUSON, 2007, s. 286

⁵⁴ KLÍMA, 2012, s. 132, 133

⁵⁵ FERGUSON, 2007, s. 286

⁵⁶ Ibid., s. 287

⁵⁷ Ibid., s. 289

⁵⁸ Ibid., s. 286

kulometry proti pouštním jezdcům se šavlemi a svým vítězstvím stvrdil světovou dominanci britského impéria.⁵⁹

2. 1. 3 Koloniální období

V lednu 1899 byla v Káhiře uzavřena smlouva, podle níž byl Súdán prohlášen anglo-egyptským kondomiem. Nešlo ovšem o symetrický vztah: Velká Británie měla v novém zřízení jasnou převahu. Britové v zemi podpořili pěstování bavlny a prodloužili železniční tratě – roku 1906 už železnice spojovala Chartúm s moderním přístavem Port Súdán na břehu Rudého moře.⁶⁰

Obnova britsko-egyptské vlády znamenala důsledně oddělenou správu severu a jihu Súdánu. Zpočátku sloužily jižní regiony jako „*rezervoár vojáků pro súdánskou armádu, ačkoliv tito vojáci zůstávali společensky separováni v důsledku ‚rasové segregace oddělující Araby a ‚otroky‘.*“ Jižní Súdán navíc trpěl nerozvinutou infrastrukturou. Daně byly vybírány formou naturálií, výběřčí brali pastevcům dobytek, „*jako nástroj autority vlády, která tak usilovala o ‚pacifikaci‘ pasteveckých skupin v (jižních) oblastech.*“⁶¹

Až roku 1930 vznikla tzv. jižní politika, která počítala s budoucím politickým oddělením jižního Súdánu od anglo-egyptského kondominia. Podle Britů měl totiž jih země daleko blíže k zemím Britské východní Afriky (Uganda, Keňa a Tanganika). Britové navíc v rámci své nepřímé vlády umožnili Jihosúdancům spravovat své oblasti podle místních zvyklostí, pokud nebyly v přímém rozporu s právem britským.⁶²

Koloniální vláda trvala do 50. let 20. století. Oba současné státy (Súdán i Jižní Súdán) vyčítají Britům, že kolonialismus zavinil dlouhé konfliktní období, které následovalo v druhé polovině 20. století. Vlády v Chartúmu a Džubě ovšem ke kolonialismu přistupují z úplně jiné perspektivy, jak připomíná Jan Záhořík v knize „*Ohniska napětí v postkoloniální Africe*“: „*Zatímco súdánské vlády obviňovaly Brity z vyvolání nenávisti v periferních regionech, marginalizované národy v různých částech Súdánu poukazovaly na to, že Britové umožnili existenci unitárního státu bez legitimního procesu a účasti všech stran i přetrvávající socioekonomickou*

---

⁵⁹ KLÍMA, 2012, s. 169

⁶⁰ Ibid., s. 169, 170

⁶¹ ZÁHOŘÍK, 2012, s. 101, 102

⁶² Ibid., s. 102

marginalizaci, která koncentrovala veškeré bohatství a moc do rukou úzké elity v Chartúmu.“⁶³

2. 1. 4 Konec britské koloniální vlády

Konec koloniální vlády v Súdánu byl předznamenán rozkoem britské a egyptské politiky na začátku 50. let minulého století. V roce 1951 se egyptský parlament rozhodl anulovat smlouvu o anglo-egyptském kondominiu,⁶⁴ o dva roky později navíc v Egyptě proběhla revoluce a padla monarchie. Spolupráce Velké Británie a Egypta na správě Súdánu už do budoucna nepřicházela v úvahu.⁶⁵

Kondominium oficiálně zaniklo roku 1953 a bylo určeno tříleté přechodné období. Po jeho uplynutí se měl Súdán rozhodnout, zda zůstane ve svazku s Egyptem, nebo vyhlásí nezávislost.⁶⁶ Britská vláda se jednoznačně klonila k druhé variantě a odmítala svrchovanost Egypta v Súdánu – „*zastávala totiž názor, že většina Súdánců si ji nepřejí, a cítila, že má vůči nim závazky.*“⁶⁷ Obě varianty nicméně znamenaly konec britského vlivu v Súdánu. Na podzim roku 1955 proběhla evakuace britské administrativy i armády. Britové definitivně opustili svou těžce vybojovanou kolonii.⁶⁸

2. 1. 5 Nezávislost a první občanská válka

K 1. lednu 1956 vyhlásil Súdán nezávislost jako republika⁶⁹ a v listopadu byl přijat do OSN.⁷⁰

Už před vyhlášením ale bylo jasné, že nový stát nebude fungovat nijak hladce: v jižních provinciích vypukly nepokoje. Místní nearabské a nemuslimské obyvatelstvo „*se nechtělo smířit s tím, že Britové odevzdali Súdán do rukou Arabům.*“⁷¹ Ihned po odchodu bývalých koloniálních vládců se tak projevil „*rozpory mezi muslimským arabským obyvatelstvem na severu a černošskými křesťany či animisty na jihu, spory*

---

⁶³ Ibid., s. 103

⁶⁴ KLÍMA, 2012, s. 280

⁶⁵ Ibid., s. 277

⁶⁶ Ibid., s. 280

⁶⁷ HOURANI, 2010, s. 357

⁶⁸ KLÍMA, 2012, s. 280

⁶⁹ Ibid., s. 280

⁷⁰ Security Council Resolutions. In: *United Nations* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/1956.shtml>

⁷¹ HOURANI, 2010, s. 357

chartúmské reprezentace s menšinovými etnickými skupinami z východu, jako jsou Bédžové, i s tradičními oblastmi jako Kordofán nebo Dárfúr.“⁷²

Rok 1956 je považován za počátek první súdánské občanské války, která trvala až do roku 1972. Sotva nový stát vznikl, hned se rozdělil. Vládnoucí Arabové na severu neuskutečnili slibovanou federaci, což vedlo ke vzpouře důstojníků pocházejících z jihu. V jižních provinciích pak byly zmasakrovány stovky arabských úředníků a učitelů.⁷³

Nestabilita však zmítala i severní částí státu. Demokracie v Súdánu vydržela jen dva roky, než byl v listopadu 1958 nastolen vojenský režim. Generál Ibrahím Abbúd svrhl civilní vládu Abdalláha Chálila a jeho strany Umma a prohlásil se hlavou státu.^{74,75} K politické krizi se v druhé polovině 50. let přidala i krize hospodářská: *„Zpočátku západní investice zlepšily ekonomiku, ale zastavení pozemkové reformy a nerealistické rozvíjení nevhodných sektorů průmyslu (...) brzy vyvolaly problémy. Navíc stále trval výjimečný stav.*“⁷⁶

Vyhrocovala se také situace na jihu země a oficiální politika Súdánu příliš nepřispívala k mírovému ukončení konfliktu. Roku 1962 došlo k vyhoštění křesťanských misionářů z jižních provincií a k nucenému přesídlování některých domorodých nilotských kmenů. Reakcí na útlak severu bylo zformování jihosúdánské opozice.⁷⁷ *„Jihosúdanci, kteří v letech 1960 až 1961 opustili svou zemi, se v konžském Léopoldvillu sdružili pod názvem Súdánská africká národní unie uzavřených okresů (Sudan African Closed Districts National Union – SACDNU), jejímž cílem bylo vyhlášení nezávislého státu na jihu Súdánu.*“ Nejvyššími představiteli této organizace se stali katolický kněz Saturnino Ohure, Joseph Oduho (jako prezident) a William Deng Nhial (jako generální tajemník). Na počátku roku 1963 si SACDNU změnila název na Súdánská africká národní unie (Sudan African National Union – SANU) a vytvořila vlastní armádu s názvem Anyanya.⁷⁸

V průběhu 60. let nepanoval klid ani na severu země. Ibrahím Abbúd musel čelit rozsáhlým protestům a také nátlaku opoziční Sjednocené národní fronty. Roku 1964 nechala vláda střelbou rozehnat studentské demonstrace. Následovala generální stávka, která nakonec donutila Abbúda odstoupit. *„Do voleb v dubnu 1965 fungovala koalice*

⁷² KLÍMA, 2012, s. 280

⁷³ Ibid., s. 341

⁷⁴ ZÁHORÍK, 2012, s. 107

⁷⁵ KLÍMA, 2012, s. 341

⁷⁶ Ibid., s. 341

⁷⁷ Ibid., s. 341

⁷⁸ ZÁHORÍK, 2012, s. 103

Umma a NUP. V letech 1966-1969 se střídaly vlády, aniž by byly schopné řešit ekonomický pokles, četné etnické konflikty a periodické protesty. ⁷⁹

2. 1. 6 Vláda Džaafara Nimajrího

V květnu 1969 proběhl další vojenský převrat. K moci se dostal plukovník Džaafar Nimajrí a levicová vláda Babikara Awadalláha, v níž působil jako ministr pro záležitosti jihu i pozdější vůdce jižního odboje, křesťan z kmene Dinka John Garang (1945–2005).⁸⁰

Nimajrího převrat znamenal zásadní obrat v dosavadním politickém vývoji Súdánu. Koncem 19. století (v souvislosti s mahdistickým povstáním) započal v zemi proces islamizace politiky.⁸¹ Plukovník Nimajrí ovšem daleko víc než islám akcentoval socialismus, čímž získal celou řadu politických protivníků.⁸² „Nimajrí založil roku 1971 Súdánský socialistický svaz (SSU) jako preferovanou politickou stranu. Proti diktatuře provedla 19. 6. 1971 vlastní puč Súdánská komunistická strana, ale za několik dní byl Nimajrí znovu u moci.“⁸³

Roku 1972 podepsal v etiopské Addis Abebě dohodu s představiteli jižního odboje a ukončil tak súdánskou občanskou válku.⁸⁴ „Období let 1972-1983 představuje intermezzo v desetiletích vojensko-islámských vlád, které bylo vyplněno snahou o nalezení vzájemné shody mezi severem a jihem...“ Plukovník Nimajrí ovšem vstoupil do dějin především jako politik, který byl schopný učinit vše a zradit kohokoliv, jen aby se udržel u moci, „o čemž se přesvědčili jeho nejbližší spojenci, kterými byli nejprve komunisté, poté sekulární modernisté a jihosúdánští nemuslimové a na závěr jeho vlády v letech 1983–1985 islamisté.“⁸⁵

Nimajrího politická kariéra byla plná zvrátů. I když skončila občanská válka, nepanoval v zemi mír ani prosperita. V červenci 1976 čelil Nimajrí invazi ozbrojených emigrantů, kteří se snažili dobýt Chartúm. Jejich pokus nevyšel a Nimajrí poté odstartoval hromadné popravy, aby se zbavil politických oponentů. „Z pokusu o převrat obvinil Libyi a Etiopii, naopak s Egyptem uzavřel obrannou smlouvu.“⁸⁶ Ustoupil

⁷⁹ KLÍMA, 2012, s. 341

⁸⁰ Ibid., s. 341

⁸¹ ZÁHOŘÍK, 2012, s. 107

⁸² KLÍMA, 2012, s. 341

⁸³ Ibid., s. 342

⁸⁴ Ibid., s. 342

⁸⁵ ZÁHOŘÍK, 2012, s. 107

⁸⁶ KLÍMA, 2012, s. 412

*islamistům, když zavedl některé principy šarije. Podpora Eritreje ve válce proti Etiopii a Hissena Habrého v občanské válce v Čadu stála příliš mnoho prostředků. Nimajrí musel roku 1978 přijmout Program strukturálních reforem podle návrhu MMF, podpora zemědělství však ochudila jižní pastýře.*⁸⁷ Nimajrího vláda znamenala pro Súdán období naprosté hospodářské nestability, kterou započal na počátku 70. let pokles světových cen a následná ropná krize. „*Súdán se stal zdrojem konfliktů pro všechny okolní země, muslimský svět i bezpečnost strategicky významného regionu v okolí Rudého moře.*“⁸⁸

Ani do 80. let nevstoupil Súdán příliš dobře. Roku 1982 zavřela vláda kvůli studentským protestům vysoké i střední školy. Následovala generální stávka a nepokoje, proti kterým musely zakročit i egyptské jednotky. Roku 1983 pak přišlo vniveč veškeré úsilí o vzájemné porozumění mezi severem a jihem Súdánu. Aby neztratil svou pozici, obrátil se Nimajrí zády k Jihosúdáncům a vyhlásil islám jako jediný zdroj práva. Tím sice ukonejšil severní islamisty, ale reakce jihu na sebe nechala dlouho čekat. V listopadu 1983 začalo „*vraždění důstojníků a úředníků pocházejících ze severu, a tím druhá válka mezi severem a jihem země (do roku 2005).*“⁸⁹ Do čela jihosúdánského odboje se pod vedením Johna Garanga postavilo Súdánské lidové osvobozené hnutí (Sudan People's Liberation Movement – SPLM) a její ozbrojené křídlo Súdánská lidová osvobozená armáda (Sudan People's Liberation Army – SPLA).⁹⁰

Nimajrího nekonzistentní politika skončila roku 1985, kdy plukovníka potkal osud jeho předchůdců – vojenský převrat. Nastoupila nová slabá vláda. Země se ještě více destabilizovala a hospodářská situace se dále zhoršovala. Roku 1989 proto došlo k dalšímu vojenskému převratu, kterým se k moci dostal současný prezident Umar Bašír.⁹¹

2. 1. 7 Vláda Umara Bašíra

Období vlády Umara Bašíra (nar. 1944) charakterizují rozsáhlé konflikty a důraz na muslimské hodnoty. Po získání moci Bašír v zemi zakázal všechny „*nenáboženské instituce*“, včetně politických stran a odborů. Čistky postihly 78 000 funkcionářů.⁹²

---

⁸⁷ Ibid., s. 413

⁸⁸ Ibid., s. 342

⁸⁹ Ibid., s. 413

⁹⁰ ZÁHOŘÍK, 2012, s. 105

⁹¹ KLÍMA, 2012, s. 413

⁹² Ibid., s. 413

Nespokojenost s diktaturou tišil Bašír ekonomickým růstem, který byl závislý především na exportu ropy, těžené v jižním Súdánu.⁹³

Mezitím pokračovala válka s jižními separatisty. Do roku 2001 umožňoval Bašír ozbrojené vpády do vzbouřeného jihu, které ničily majetky a zotročily na 200 000 lidí.⁹⁴

V letech 1991 až 1996 se navíc Súdán stal základnou teroristů. „*Usáma bin Ládín zřídil v Súdánu několik stavebních firem a dalších projektů, pomohl mu také vyřešit jeho dluh s Ruskem za nákup zbraní. Za odměnu mu chartúmská vláda poskytla půdu okolo Port Súdánu.*“ Tam zajišťoval výcvik vojákům z islamistických hnutí jako Hizballáh, Hamás, Eritrejský islámský džihád nebo Oromský islámský džihád.⁹⁵ „*Spolupracoval s organizací Egyptský islámský džihád na nezdařeném pokusu o atentát na prezidenta Husního Mubáraka v roce 1996, a také proto musel na nátlak Egypta, Saudské Arábie a USA ze Súdánu v roce 1996 odejít do Asie, kde se postavil do čela fundamentalistů z al-Káidy.*“⁹⁶

Roku 2003 se rozhořela stále trvající válka v Dárfúru, kde proti sobě bojují arabské milice tzv. *džandžawidů* a ozbrojené skupiny domorodého obyvatelstva.⁹⁷ Baširova vláda otevřeně podporuje arabské ozbrojence, aby v regionu prováděli „etnické čistky“. Světové společenství hovoří v souvislosti s dárfúřským konfliktem o genocidě, která již přinesla více než půl milionu obětí.⁹⁸ Mezinárodní trestní tribunál (ICC) proto v roce 2009 vydal na Umara Bašíra zatykač pro válečné zločiny a zločiny proti lidskosti. Súdánský prezident nicméně jurisdikci ICC neuznává a po vydání zatykače hladce vyhrál prezidentské volby v roce 2010.¹⁰⁰

Druhá občanská válka mezi severem a jihem skončila 9. ledna 2005, kdy obě strany podepsaly v Nairobi mírovou dohodu. Tím byl položen základ pro vyjednávání o nezávislosti Jižního Súdánu.¹⁰¹ V lednu 2011 proběhlo referendum, v němž se 98,83 % obyvatel vyjádřilo pro odtržení a vznik nového státu.¹⁰² Jihosúdanci pak vyhlásili nezávislost 9. července téhož roku. Súdánská vláda v Chartúmu akceptovala výsledky

⁹³ Ibid., s. 414

⁹⁴ Ibid., s. 413

⁹⁵ ZÁHOŘÍK, 2012, s. 109

⁹⁶ KLÍMA, 2012, s. 413

⁹⁷ ZÁHOŘÍK, 2012, s. 111

⁹⁸ KLÍMA, 2012, s. 489

⁹⁹ KÖNEMANN a kol., 2011, s. 321

¹⁰⁰ KLÍMA, 2012, s. 489

¹⁰¹ Historic Sudan peace accord signed. In: *CNN* [online]. 9. ledna 2005. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2005/WORLD/africa/01/09/sudan.signing/>

¹⁰² Results for the Referendum of Southern Sudan. In: *Southern Sudan Referendum 2011* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://southernsudan2011.com/>

referenda a nekladla výrazné překážky pro vznik nového státu¹⁰³ – Súdán (tedy severní část) byl dokonce prvním státem, který uznal nezávislost Jižního Súdánu.¹⁰⁴ I tak se ale secese neobešla bez řady doprovodných konfliktů, především kvůli nevyjasněným hranicím v oblastech bohatých na ropu.¹⁰⁵

2. 2 Charakteristika Jižního Súdánu

Jižní Súdán je nejmladším nezávislým státem na světě a 193. členem OSN.¹⁰⁶ Republika byla vyhlášena 9. července 2011. Jedná se o mnohonárodnostní stát, dominantními národy jsou Dinka, Nuer, Bari či Azande. Rozloha Jižního Súdánu činí 644 329 km² a k roku 2014 měl zhruba 11 500 000 obyvatel. Jižní Súdán je vnitrozemský stát v severovýchodní Africe, sousedí s Etiopií, Keňou, Ugandou, Demokratickou republikou Kongo, Středoafričskou republikou a se Súdánem, od kterého se odštěpil a se kterým má nevyjasněné hranice. Státní zřízení je federální prezidentská republika, prezidentem je Salva Kiir Mayardit ze strany Sudan People's Liberation Movement (SPLM).¹⁰⁷ Motto země zní: „Justice, Liberty, and Prosperity“ (tedy: „Spravedlnost, svoboda a prosperita“)¹⁰⁸ a státní hymnou je skladba „South Sudan Oyee!“.¹⁰⁹

Na jihosúdánském území se nacházejí rozlehlé planiny a náhorní plošiny, na rozdíl od severního souseda je Jižní Súdán protkaný množstvím řek – jde především o přítoky Bílého Nilu, hlavní jihosúdánské tepny a osy. Z přítoků jsou významné hlavně Bahr al-Ghazál, vtékající do Bílého Nilu ze západu, a Sobat, pramenící v Etiopii a připojující se k Bílému Nilu z východu. Centrálním oblastem dominuje rozsáhlá

¹⁰³ KLÍMA, 2012, s. 489

¹⁰⁴ The Republic of Sudan is the First to Recognize Southern Sudan as a Country. In: *Embassy of the Republic of the Sudan* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://sudanembassy.org/index.php?option=com_content&view=article&id=258:the-republic-of-sudan-is-the-first-to-recognize-southern-sudan-as-a-country&catid=13:news-and-events&Itemid=207

¹⁰⁵ KLÍMA, 2012, s. 490

¹⁰⁶ Member States of the United Nations. In: *United Nations* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.un.org/en/members/>

¹⁰⁷ South Sudan. In: *CIA: The World Factbook* [online]. Poslední aktualizace 20. června 2014 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/od.html>

¹⁰⁸ LEEK, Goy Malual. The Republic of South Sudan Motto Statements: Justice, Liberty, and Prosperity. In: *South Sudan News Agency* [online]. 13. prosince 2012 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.southsudannewsagency.com/opinion/articles/the-republic-of-south-sudan-motto-statements-justice-liberty-and-prosperity>

¹⁰⁹ MARTELL, Peter. A song for south Sudan: Writing a new national anthem. In: *BBC News* [online]. 12. ledna 2011 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-12164171>

bažinatá oblast zvaná Sudd.¹¹⁰ Nejvýznamnějším pohořím jsou Imatongské hory na hranici s Ugandou,¹¹¹ ve kterých se nachází i nejvyšší hora Jižního Súdánu – Kinyeti s výškou 3 187 m n. m.¹¹²

V Jižním Súdánu převládá tropické klima, střídají se zde období dešťů a sucha.¹¹³ Oproti (severnímu) Súdánu zde ročně padá daleko větší množství srážek.¹¹⁴

Hlavními administrativními celky Jižního Súdánu je 10 států: Střední rovníkový stát, Východní rovníkový stát, Západní rovníkový stát, Jezera, Západní Bahr al-Ghazál, Severní Bahr al-Ghazál, Warrap, Jonglei, Jednota a Horní Nil.¹¹⁵

Hlavním městem byla prohlášena Džuba (psáno také Juba), největší jihosúdánské město. Do budoucna ale vláda plánuje výstavbu nového hlavního města Ramshiel, které má ležet v geografickém středu země.¹¹⁶

Úředním jazykem je angličtina, pozůstatek po britské koloniální nadvládě. V zemi se dále mluví 60 národními jazyky (především nuer a dinka¹¹⁷ z nilosaharské jazykové rodiny^{118,119}). Jako určitá *lingua franca* v okolí hlavního města Džuba slouží tzv. džubská arabština.¹²⁰ Vláda Jižního Súdánu se však od užívání arabštiny odvrací a snaží se přimknout spíše ke státům východní Afriky, jako jsou Keňa, Uganda či

¹¹⁰ South Sudan. In: *CIA: The World Factbook* [online]. Poslední aktualizace 20. června 2014 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/od.html>

¹¹¹ Google Maps [online]. [vid. 9. dubna 2015] Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/place/Imatong+Mountains,+Ji%C5%BEn%C3%AD+S%C3%BAd%C3%A1n/@3.9496942,32.9,9z/data=!3m1!4b1!4m2!3m1!1s0x177367d8b7b57aeb:0x6ff592b2b9408aef!5m1!1e4>

¹¹² South Sudan. In: *CIA: The World Factbook* [online]. Poslední aktualizace 20. června 2014 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/od.html>

¹¹³ SIKAINGA, Ahmad Alawad. South Sudan. In: *Encyclopaedia Britannica* [online]. Poslední aktualizace 24. listopadu 2014 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z:

<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1779607/South-Sudan>

¹¹⁴ ZÁHOŘÍK, 2012, s. 114, 115

¹¹⁵ South Sudan. In: *CIA: The World Factbook* [online]. Poslední aktualizace 20. června 2014 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/od.html>
Použil jsem překlady názvů států, které se běžně nacházejí na českých webových stránkách.

¹¹⁶ AMOS, Mashel. The search for new nation's capital in South Sudan. In: *The Independent* [online]. 29. dubna 2011 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.independent.co.ug/News/regional-news/4130-the-search-for-new-nations-capital-in-south-sudan>

¹¹⁷ South Sudan. In: *CIA: The World Factbook* [online]. Poslední aktualizace 20. června 2014 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/od.html>

¹¹⁸ GOODMAN, Morris F. Nilo-Saharan languages. In: *Encyclopaedia Britannica* [online]. Poslední aktualizace 4. března 2014 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/415424/Nilo-Saharan-languages/225824/The-diffusion-of-Nilo-Saharan-languages>

¹¹⁹ Nilo-Saharan. In: *Ethnologue* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.ethnologue.com/subgroups/nilo-saharan>

¹²⁰ Arabic, Sudanese Creole. In: *Ethnologue* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.ethnologue.com/language/pga>

Tanzanie. Proto jako moderní spojovací jazyk prosazuje (kromě angličtiny) svahilštinu.¹²¹

Jižní Súdán má dvoukomorový parlament, tvořený Národním zákonodárným shromážděním a Radou států. Dominantní postavení na politické scéně má Súdánské lidově osvobozené hnutí (SPLM), v Národním zákonodárném shromáždění drží 251 křesel z 332, v Radě států 20 křesel z 50.¹²²

V Jižním Súdánu se platí jihosúdánskou librou. Ekonomika státu je nerozvinutá, státní příjmy závisí především na ziscích z exportu ropy. Ropovod, který spojuje jihosúdánské těžební oblasti s rafinériemi a Rudým mořem, ovšem vede přes Súdán, a proto je Jižní Súdán ekonomicky závislý na svém severním sousedovi. Kromě ropy disponuje Jižní Súdán i velkými zásobami uranu, zlata či stříbra; exportuje také dobytek a dřevo. Sektory průmyslu a služeb jsou velmi omezené, infrastruktura skoro neexistuje.¹²³ Odhaduje se, že více než 50 % Jihosúdánců žije pod hranicí chudoby, zvláště ve venkovských oblastech.¹²⁴ Pro rozvoj cestovního ruchu zatím v zemi nejsou vhodné podmínky – chybí ubytovací zázemí či zmíněná infrastruktura, navíc zde panuje špatná bezpečnostní situace. Potenciálních turistických atrakcí je nicméně v zemi dostatek (např. národní parky nebo domorodé kmeny).

Důležitým faktorem v jihosúdánské společnosti je náboženství. Oproti severnímu Súdánu s jasnou dominancí islámu zde převažují křesťané (zhruba 60 % populace). Křesťanství v Jižním Súdánu je odkazem britských misionářů, kteří zde působili v období britské koloniální nadvlády. Zhruba 30 % obyvatel vyznává tradiční africká náboženství a asi 6 % Jihosúdánců se hlásí k islámu.¹²⁵

2. 3 Podmínky vzniku státu

Vznik Jižního Súdánu je v současném světě unikátní a důležitý: bourá iluzi, že hranice států dosáhly konečného a neměnného stavu. Mezi entitami, které se

¹²¹ Swahili to become East Africa's official language. In: *The Africa Report* [online]. 25. října 2013 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.theafricareport.com/East-Horn-Africa/swahili-to-become-east-africas-official-language.html>

¹²² South Sudan. In: *CIA: The World Factbook* [online]. Poslední aktualizace 20. června 2014 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/od.html>

¹²³ Ibid.

¹²⁴ Introduction, Fast Facts. In: *The Republic of South Sudan: National Bureau of Statistics* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://ssnbs.org/> Údaj o zastoupení lidí pod hranicí chudoby je ovšem nejméně pět let starý.

¹²⁵ Table: Religious Composition by Country, in Percentages. In: *Pew Research Center* [online]. 18. prosince 2012 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.pewforum.org/2012/12/18/table-religious-composition-by-country-in-percentages/>

v posledních dekáдах snaží osamostatnit, má Jižní Súdán určitý status prominenta. Podařilo se mu získat opravdovou, mezinárodně uznanou nezávislost – na rozdíl od Palestiny, Kosova, Tchaj-wanu, Abcházie, Náhorního Karabachu, Somalilandu a dalších. Jak je možné, že se Jižnímu Súdánu povedlo to, o co dlouhá léta marně usiluje velká řada jiných neuznaných států?

2. 3. 1 Kolektivní uznání státu

Základní definice říkají, že stát pro svůj vznik potřebuje území, obyvatelstvo a správu. V dnešní době se ale ukazuje, že tím hlavním je získat tzv. kolektivní uznání, jinak v očích mezinárodního společenství žádný stát neexistuje. Stačí si připomenout *de iure* uznané státy jako Somálsko či Afghánistán. Somálsko v současnosti nemá žádnou jednotnou správu a jeho území je roztržštěné mezi řadu drobných, neuznaných republik. Přesto je Somálsko řádným členem OSN.¹²⁶

Aby tedy vznikl stát, nestačí jen ovládnout nějaké zalidněné území. Nová entita musí prokázat svou diplomatickou vyspělost, musí o své nezávislosti přesvědčit celý svět – anebo alespoň většinu nezávislých států. Specifickým případem je Palestina: v současnosti její nezávislost uznává nadpoloviční většina členských států OSN,¹²⁷ přesto dosáhla pouze postavení nečlenského pozorovatelského státu OSN.¹²⁸

V mezinárodním právu znamená uznání „*jednostranný akt štátu, ktorým berie na vedomie existenciu určitej faktickej či právnej skutočnosti a má určité právne účinky.*“¹²⁹ Na uznání neexistuje právní nárok, neexistuje ani mezinárodněprávní povinnost uznat určitou entitu jako stát.¹³⁰ V knize „Vznik a uznání státu“ připomíná Martin Faix, že akt uznání má právní následky i pro uznávající stát. „*Na medzinárodnej úrovni uznaním štát indikuje, že je ochotný akceptovať uznanú entitu ako štát so všetkými dôsledkami. Inak povedané, že je ochotný nadviazať s touto entitou vzťah regulovaný pravidlami medzinárodného práva platnými medzi suverénnymi štátmi...*“¹³¹ Uznání tedy může být realizováno individuálně i kolektivně.¹³² Daleko důležitější je

¹²⁶ Member States of the United Nations. In: *United Nations* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.un.org/en/members/>

¹²⁷ Here are all the countries that recognise Palestinian statehood. In: *i100 from The Independent* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://i100.independent.co.uk/article/here-are-all-the-countries-that-recognise-palestinian-statehood--xkVle9I-8e>

¹²⁸ FAIX, 2013, s. 12

¹²⁹ *Ibid.*, s. 13

¹³⁰ *Ibid.*, s. 14

¹³¹ *Ibid.*, s. 15

¹³² *Ibid.*, s. 16

ovšem kolektivní uznání. Turecko individuálně uznává republiku Severní Kypr,¹³³ ale pro mezinárodní společenství to nemá velkou váhu.

V současné mezinárodní situaci se kolektivní uznání v podstatě rovná přijetí do OSN, jediné skutečně univerzální světové organizace, která sdružuje nezávislé státy.¹³⁴ Toto zjednodušené tvrzení lze ovšem snadno napadnout: příklad Vatikánu dokazuje, že nezávislý stát může existovat, aniž by byl členem OSN. Švýcarsko se členem OSN stalo až roku 2002.¹³⁵ „Zároveň je možné byť členským štátom OSN i bez toho, aby bol daný štát úplne nezávislým, ako v prípade Indie v dobe pred úplným získaním nezávislosti od Veľkej Británie.“¹³⁶ Nicméně vznik posledních tří nezávislých států (Východního Timoru, Černé Hory a Jižního Súdánu) se odehrával podle velmi podobného scénáře. Krátce po vyhlášení nezávislosti byly tyto nové státy kolektivně uznány členy OSN a tím byla stvrzena jejich suverenita.¹³⁷

2. 3. 2 Teorie deklaratorní a konstitutivní

Mezi politiky se hovoří o dvou teoriích uznání státu: deklaratorní a konstitutivní.¹³⁸ Deklaratorní teorie říká, že v okamžiku, kdy dochází ke kolektivnímu uznání, už je nový stát plnohodnotnou, svébytnou entitou a uznávající státy pouze deklarují: „Ano, bereme v potaz, že existuje nový stát.“ Druhá teorie naopak praví, že kolektivní uznání má konstitutivní účinek – skutečně zakládá nový stát.¹³⁹

Právě na příkladu Jižního Súdánu si můžeme demonstrovat deklaratorní charakter uznání. Stát vznikl se souhlasem Súdánu (původního teritoriálního suveréna)¹⁴⁰ a se skoro stoprocentní vnitřní podporou – pro secesi hlasovalo 98,83 % voličů.¹⁴¹ Mezinárodní společenství nemuselo řešit otázku, zda bude nová vláda skutečně legitimně reprezentovat Jižní Súdán. Ve chvíli, kdy se secesi nebránil ani Súdán, nejpravděpodobnější oponent, státy světa rychle zareagovaly a Jižní Súdán byl

¹³³ Sir WATHEN STATHER HUNT, David. Cyprus. In: *Encyclopaedia Britannica* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/148573/Cyprus#ref845340>

¹³⁴ FAIX, 2013, s. 13

¹³⁵ Member States of the United Nations. In: *United Nations* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.un.org/en/members/>

¹³⁶ FAIX, 2013, s. 28

¹³⁷ Member States of the United Nations. In: *United Nations* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.un.org/en/members/>

¹³⁸ FAIX, 2013, s. 12

¹³⁹ Ibid., s. 35

¹⁴⁰ Ibid., s. 35

¹⁴¹ Results for the Referendum of Southern Sudan. In: *Southern Sudan Referendum 2011* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://southernsudan2011.com/>

během několika dní přijat do OSN.¹⁴² Členové OSN jen jednoduše deklarovali, že uznávají nezávislost Jižního Súdánu a vítají ho ve svém společenství.

Na druhou stranu v případech, kde je vyhlášení nezávislosti pouze jednostranné (Kosovo, Abcházie či Somaliland), by přijetí do OSN znamenalo verdikt, že svět jasně stojí za novým státem a uznává jeho právo na sebeurčení. Pokud by původní teritoriální suverén nepřijal rozhodnutí OSN, ocitl by se v izolaci a musel by vzdorovat celému světu. Z těchto předpokladů vychází konstitutivní teorie uznání státu.¹⁴³

Martin Faix shrnuje v knize „Vznik a uznání státu“ obě teorie takto: „*Medzinárodné uznanie nemá len charakter reakcie na fakt existencie nového štátu v zmysle deklarátornej doktríny, ale v prípade jednostranného vyhlásenia nezávislosti by uznanie medzinárodným spoločenstvom malo koštitutívny účinok.*“¹⁴⁴

V současnosti je ovšem taková situace těžko představitelná. Když nějaký stát vyhlásí jednostranně nezávislost bez souhlasu původního suveréna, často se do konfliktu vkládají světové mocnosti a navzájem se blokují, aby ukázaly svou politickou sílu (což lze doložit na příkladech Kosova, Abcházie či Tchaj-wanu). Právo na sebeurčení národů se proto stává poněkud prázdným termínem.

Všechny tři nové státy 21. století (Východní Timor, Černá Hora a Jižní Súdán) vznikly podle deklaratorního principu. Jižní Súdán nejdříve potřeboval k vyhlášení nezávislosti souhlas Súdánu, ostatní státy pak jen tento stav potvrdily. I tak je ale pro Jižní Súdán členství v OSN velmi důležité: znamená právní závazek od států, které jej uznaly. Navíc si získal respekt mezinárodního společenství a dokázal, že i v tak chronicky rozhádaném regionu, jakým je okolí Sahary, se lze dohodnout na nových hranicích.

3. Analýza příspěvků

3.1 Srovnání podle metadat, zdrojů a typu příspěvků

Analýze jsem podrobil 81 textových příspěvků, které ČTK publikovala mezi 9. květnem a 9. zářím v roce 2011, tedy dva měsíce před vyhlášením nezávislosti a dva

¹⁴² Member States of the United Nations. In: *United Nations* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.un.org/en/members/>

¹⁴³ FAIX, 2013, s. 35

¹⁴⁴ Ibid., s. 35

měsíce poté. Příspěvky z tohoto období jsem vybíral podle jednoduchého pravidla: musely mít v klíčových slovech buď výraz Súdán, nebo rovnou Jižní Súdán.

Vzhledem k tomu, že analyzované období zasahuje nesymetricky do května a září, nemá význam srovnávat příspěvky po jednotlivých měsících. Stačí konstatovat nepřekvapivý fakt, že největší počet příspěvků byl vydán v červenci (30 příspěvků). „Nejplodnějším“ dnem byl pak 9. červenec, tedy datum vyhlášení nezávislosti Jižního Súdánu, kdy vyšlo 10 textů.

Každý agenturní text se vydává a uchovává se souborem identifikačních prvků, tzv. metadat.¹⁴⁵ Zaměřil jsem se na srovnání těchto druhů metadat: priorita, servis a kategorie. Dalšími metadaty u agenturních textů jsou titulek, klíčová slova¹⁴⁶, datum vydání a časový údaj.

3. 1. 1 Priorita

Vzhledem k povaze agenturního zpravodajství (agentura pracuje nepřetržitě a bez uzávěrky), nemůže ČTK využívat obvyklých metod, jak určit význam zprávy. V tištěných médiích se nejvýznamnější zprávy zpravidla objevují na titulních stranách, v audiovizuálních médiích zase na začátku zpravodajské relace. V agenturním servisu ovšem *„neexistuje vztah mezi významem sdělení a jeho pořadím, zařazením v servisu.“*¹⁴⁷

ČTK proto důležitost příspěvků označuje prioritou. Hodnota priority je od 1 do 5 (od nejdůležitějších textů po nejméně důležité). S prioritou souvisí také typ příspěvku. Některé hodnoty jsou totiž přímo určené jen pro daný typ (např. priorita 2 se používá pouze pro zprávy typu fleš).¹⁴⁸

Ve zkoumaném vzorku mělo 56 příspěvků prioritu 4 a 23 příspěvků mělo prioritu 3. Hodnoty 2 a 1 se objevily pouze jedenkrát. Obě zprávy s vysokou prioritou (fleš a headline) se týkaly samotného aktu vyhlášení jihosúdánské nezávislosti. Mezi analyzovanými příspěvky nebyl žádný s nejnižší prioritou 5 – tuto prioritu mají ostatně pouze texty typu avízo, deník, plán a další. V běžném zpravodajství texty s touto prioritou nefigurují.

¹⁴⁵ TRUNEČKOVÁ, 2011, s. 34

¹⁴⁶ Z klíčových slov se dá odvodit typ textu.

¹⁴⁷ ŠMÍD a TRUNEČKOVÁ, 2009, s. 145, 146

¹⁴⁸ Ibid., s. 146

Tabulka č. 1 – textové příspěvky rozdělené podle priority

<i>Priorita</i>	<i>Počet příspěvků</i>
1	1
2	1
3	23
4	56
5	0

3. 1. 2 Typy příspěvků

Textové příspěvky ČTK se dělí na řadu typů:

Nejrychlejší zprávou, kterou ČTK vydává, je tzv. headline. Jeho rozsah je omezený na 144 znaků. Headline je jediný typ příspěvku, který může nést prioritu 1. Může být ovšem klasifikován i nižším stupněm, méně významné zprávy mohou mít např. prioritu 3. Headline vychází bez titulku, domicilu, data a signatury.^{149, 150} Mezi příspěvky, které jsem analyzoval, se headline vyskytl osmkrát. V jednom případě měl prioritu 1, zbytek headlineů nesl prioritu 3.

Priorita 2 je vyhrazená pro zprávy typu fleš. Jedná se o krátké zprávy o „*překvapivé, převratné nebo sice očekávané, ale důležité události.*“ V krátkém intervalu obvykle následuje zpráva, která původní informaci rozvádí. Fleš má na rozdíl od headline vlastní titulek, obsahuje také domicil, datum i signaturu.^{151, 152} Ve zkoumaném vzorku se fleš vyskytl pouze jednou. Rozvíjel výše zmíněný headline s prioritou 1 a informoval o vyhlášení jihosúdánské nezávislosti.

Nejběžnějším typem agenturního příspěvku jsou klasické zprávy s prioritou 3 nebo 4. Navazují na fleš nebo na headline s prioritou 3, případně mohou přinášet první informaci k méně významné události. Agentura může zprávu rozvinout a aktualizovat v tzv. verzi, která má stejnou prioritu. K jedné události často vzniká větší počet verzí. Každá je označena pořadovým číslem, aby bylo poznat, která je nejnovější.¹⁵³ Mezi analyzovanými příspěvky bylo celkem 67 zpráv (včetně verzí). Dohromady se vyskytlo 16 verzí. Zpráva o vzniku Jižního Súdánu měla dokonce čtvrtou verzi.

¹⁴⁹ TRUNEČKOVÁ, 2011, s. 47, 48

¹⁵⁰ Typy agenturních zpráv. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/sluzby/vyhody_zprav_ctk/typy/

¹⁵¹ TRUNEČKOVÁ, 2011, s. 49

¹⁵² Typy agenturních zpráv. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/sluzby/vyhody_zprav_ctk/typy/

¹⁵³ TRUNEČKOVÁ, 2011, s. 49, 50

Pokud nepočítám verze, mělo 45 zpráv prioritu 4. Pouze 6 zpráv pak získalo prioritu 3. Vztah mezi těmito dvěma klasifikacemi není úplně zřetelný. Např. text s titulkem „Na 200 súdánských běženců se utopilo při cestě do Saúdské Arábie“¹⁵⁴ si zasloužil prioritu 3. Příspěvek s titulkem „V kmenových bojích v Jižním Súdánu už 600 mrtvých“¹⁵⁵ má naopak prioritu 4. V zásadě se přitom jedná o podobné informace – ve druhém případě se hovoří o vyšším počtu obětí, přesto má nižší prioritu. Na druhou stranu je možná pro ČTK důležitější aktuálnost informace.

Existuje celá řada dalších agenturních příspěvků, ve zkoumaném vzorku se však vyskytly jen tyto: profil, monitor a otvírák. Ke všem standardně patří priorita 4. Profil přináší „*chronologický přehled zachycující vývoj určité události, její faktografické zpracování nebo životopisy osobností.*“¹⁵⁶ Mezi analyzovanými příspěvky byl třikrát, podrobněji se těmto textům věnuji v podkapitole 3. 2. 1. Monitor přebírá zajímavé texty z jiných médií. Otvírák bývá vydáván v ranních hodinách a upozorňuje na události, které proběhnou během dne. Monitor i otvírák se vyskytly pouze jednou, oba příspěvky se týkaly vyhlášení Jižního Súdánu.

Pokud ČTK vypustí chybnou informaci, vydá aktualizovanou verzi příspěvku, kterou označí jako oprava. Ve zkoumaném vzorku se vyskytly dvě opravené zprávy.

Tabulka č. 2 – textové příspěvky rozdělené podle typu

<i>Typ příspěvku</i>	<i>Počet příspěvků</i>
Headline	1 + 7
Fleš	1
Zpráva	67
Profil	3
Monitor	1
Otvírák	1

3. 1. 3. Servis

Servis je v příspěvcích ČTK zapsaný jako třímístný kód, který má dvě složky – kód servisu a kód regionu. První písmeno definuje, ke kterému z pěti základních servisů

¹⁵⁴ Na 200 súdánských běženců se utopilo při cestě do Saúdské Arábie. ČTK. 5. července 2011, 22:15.

ID: T201107050816001

¹⁵⁵ V kmenových bojích v Jižním Súdánu už 600 mrtvých. ČTK. 23. srpna 2011, 01:07.

ID: T201108220839701

¹⁵⁶ Typy agenturních zpráv. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/sluzby/vyhody_zprav_ctk/typy/

příspěvek patří: *d* – všeobecný domácí, *e* – ekonomický, *m* – všeobecný zahraniční, *s* – sportovní a *c* – exportní (anglický).^{157, 158}

Druhá část kódu označuje regionální původ příspěvků. Domácí zpravodajství přiřazuje dvě písmena každému kraji České republiky (např. Středočeský kraj má zkratku *sc*). Zahraniční zpravodajství využívá tyto zkratky: *es* – Evropa, EU, NATO; *sp* – země bývalého Sovětského svazu (mimo země EU); *bv* – Blízký východ; *af* – Afrika; *la* – Latinská Amerika, karibská oblast, Antarktida; *as* – Asie, Austrálie; *us* – USA, Kanada, OSN. Například kód *mbv* vypovídá, že příspěvek spadá do všeobecného zahraničního servisu a týká se Blízkého východu. Každý příspěvek ČTK má přiřazený pouze jeden kód servisu.^{159, 160}

Většina příspěvků, jež jsem analyzoval, má stejný kód – *maf* (zahraniční servis, region Afrika), který se vyskytl celkem v 68 případech. Kromě kódu *maf* se ve zkoumaném vzorku objevily tři další kódy: *eaf* (ekonomický servis, region Afrika), *mas* (zahraniční servis, region Asie a Austrálie) a *mus* (zahraniční servis, region USA, Kanada, OSN).

Příspěvky s kódem *eaf* byly pouze tři a týkaly se zavedení nové súdánské měny.

Kód *mas* se vyskytl pětkrát. Tyto příspěvky se věnovaly návštěvě súdánského prezidenta Umara Bašira v Číně.

Kód *mus* byl ve zkoumaném vzorku rovněž pětkrát. Příspěvky s tímto kódem neměly nic společného s USA, všechny se týkaly OSN a její úlohy v pohraničním konfliktu Súdánu a Jižního Súdánu.

Tabulka č. 3 – textové příspěvky rozdělené podle servisu

<i>Servis</i>	<i>Počet příspěvků</i>
eaf	3
maf	68
mas	5
mus	5

¹⁵⁷ ŠMÍD a TRUNEČKOVÁ, 2009, s. 146

¹⁵⁸ Struktura agenturní zprávy. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/sluzby/vyhody_zprav_ctk/struktura/

¹⁵⁹ ŠMÍD a TRUNEČKOVÁ, 2009, s. 146, 147

¹⁶⁰ Struktura agenturní zprávy. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/sluzby/vyhody_zprav_ctk/struktura/

3. 1. 4 Kategorie

Na rozdíl od kódu servisu, který je pokaždé jen jeden, může být příspěvek zařazen do více tematických kategorií. Kategorie je opět vyjádřena třímístným kódem, jehož účelem je snadnější vyhledávání zpráv. Zkratka vyjadřuje, jaké oblasti se příspěvek týká.^{161, 162} Podrobnější analýza témat, kterým se zkoumané příspěvky věnovaly, se nachází v podkapitole 3. 2.

Naprostá většina příspěvků ze zkoumaného vzorku byla označena kódem *pol*, tzn. politika. Toto označení chybělo pouze u tří zpráv, které se týkaly zavedení nové súdánské měny. Celkem byla kategorie *pol* označena u 78 příspěvků. V 67 případech byla jedinou kategorií daných příspěvků, jedenáctkrát byla použita v kombinaci s dalšími kategoriemi.

Další kódy, které se vyskytly v analyzovaném vzorku, jsou všeobecné kategorie *for* (parlamenty a vlády), *sop* (sociální problematika), *zak* (kriminalita a právo) a ekonomické kategorie *bur* (burzy), *bup* (burzy peněžní), *ene* (energie), *mak* (makroekonomika), *sur* (suroviny, těžba a zpracování nerostů). V jednom případě se vyskytla speciální kategorie *mnt* (monitor tisku), kterou v současné době ČTK ani neuvádí na svých stránkách. Kromě *pol* nebyla žádná kategorie užita samostatně, vždy v kombinaci.

Kategorie *for* se vyskytla sedmkrát. Zkratky *bur*, *bup* a *mak* byly užity třikrát, pokaždé společně u tří zpráv, které informovaly o nové súdánské měně. Kategorie *zak* se objevila pouze dvakrát, ostatní kategorie vždy jen v jednom případě.

---

¹⁶¹ ŠMÍD a TRUNEČKOVÁ, 2009, s. 148, 149

¹⁶² Struktura agenturní zprávy. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/sluzby/vyhody_zprav_ctk/struktura/

Tabulka č. 4 – zastoupení jednotlivých kategorií u textových příspěvků

<i>Kategorie</i>	<i>Výskyt</i>
bup	3
bup	3
ene	1
for	7
mak	3
mnt	1
pol	78
sop	1
sur	1
zak	2

Z analýzy vyplývá závěr, že jiná súdánská témata, než jsou válka a politika (oboje pod zkratkou *pol*), nemají velkou šanci dostat se do českých médií. Súdánský region není dějištěm žádných důležitých sportovních událostí ani není významným centrem byznysu. O tamním kulturním dění se čtenář českých médií také nic nedozví. Oblast horního Nilu je tak v České republice prezentována především jako region zmítaný násilím.

Nutno podotknout, že má analýza se týká nadprůměrně optimistického období a pozitivní zprávy o vyhlášení jihosúdánské nezávislosti aspoň trochu vyvažují negativní zprávy o konfliktech. Podobně významných pozitivních událostí se nicméně v regionu děje velmi málo.

3. 1. 5 Zdroje

ČTK pochopitelně nemá v oblasti Súdánu vlastního zpravodaje, a tak musí všechny informace z tohoto regionu přejímat od externích zdrojů.

Z velkých agentur je jako zdroj nejčastěji zmiňována agentura Reuters (v 37 příspěvcích). Následují AFP (15 příspěvků) a AP (11 příspěvků). Agentura DPA byla uvedena jen jednou. V několika případech udává ČTK jako zdroj svých informací i zpravodajské stanice BBC a CNN.

Tabulka č. 5 – významné agentury a stanice jako zdroj

<i>Zdroj</i>	<i>Počet příspěvků</i>
AFP	15
AP	11
BBC	9
CNN	2
DPA	1
Reuters	37

Ze súdánských médií ČTK cituje oficiální tiskovou agenturu SUNA¹⁶³. Agentura funguje od roku 1971 a poskytuje zpravodajství v angličtině, francouzštině a arabštině.¹⁶⁴ Objektivnost jejího zpravodajství je však sporná. Stačí navštívit stránky suna-sd.net a prohledat rubriku Local News, kde se nacházejí pouze samé pozitivní zprávy jako například: „Bashir proposes establishment of body of special nature concerned with thoughts and culture“ – tedy: „Bašír navrhuje založení nového speciálního úřadu, který se má zabývat myšlenkami a kulturou.“¹⁶⁵

Dalším súdánským zdrojem je zpravodajský server sudantribune.com, který informuje o událostech v Súdánu a Jižním Súdánu. Má sídlo v Paříži a jeho redakci tvoří nezávislí novináři ze Súdánu i dalších zemí. Jeho cílem je poskytovat objektivní zpravodajství ze súdánského regionu.¹⁶⁶ Server se staví do opozice proti současnému režimu v Chartúmu.

Kromě toho existují v Súdánu ještě noviny s názvem Sudan Tribune, které ale nemají s výše zmíněným zpravodajským serverem nic společného.¹⁶⁷ Ve zprávě z 19. července „Dárfúřští rebelové bojují proti armádě také v Jižním Kurdufánu“ není jasné, zda ČTK cituje zpravodajský server či súdánské noviny.¹⁶⁸

¹⁶³ Sudan News Agency

¹⁶⁴ About Suna. In: *Sudan News Agency* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://suna-sd.net/suna/aboutSuna/en>

¹⁶⁵ Bashir proposes establishment of body of special nature concerned with thoughts and culture. In: *Sudan News Agency* [online]. 2. dubna 2015 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://suna-sd.net/suna/showNews/241854/en>

¹⁶⁶ About Sudan Tribune. In: *Sudan Tribute* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://sudantribune.com/spip.php?page=about>

¹⁶⁷ Ibid.

¹⁶⁸ Dárfúřští rebelové bojují proti armádě také v Jižním Kurdufánu. *ČTK*. 19. července 2011, 12:49. ID: T201107190303401

Jako zdroj je dále často citována OSN, v několika příspěvcích i organizace na ochranu lidských práv AI¹⁶⁹ (3 příspěvky) a HWR¹⁷⁰ (2 příspěvky). Zmíněné organizace se ve všech případech staví na stranu Jižního Súdánu a kritizují chartúmskou vládu.

V kodexu ČTK se píše: „*Ve svých zprávách ČTK důsledně uvádí zdroj informací.*“¹⁷¹ Navzdory tomuto předsevzetí ovšem ČTK není vždy důsledná. Po podrobném čtení příspěvků zjišťuji, že ČTK se v několika textech odvolává na velmi nejednoznačné zdroje.

Např. ve zprávě ze dne 9. července „Jižní Súdán se stal novým nezávislým státem“, která velmi podrobně popisuje oslavy vzniku nového státu, vůbec není uveden zdroj informací. V backgroundu se hovoří o možnosti vypuknutí nového násilí v pohraničí, ale toto varování přichází od nejmenovaných expertů.¹⁷² Ve zprávě ze dne 5. července „Na 200 súdánských běženců se utopilo při cestě do Saúdské Arábie“ ČTK píše: „*S odvoláním na súdánské úřední zdroje o tom informovala tamější státní média.*“¹⁷³ Což je velmi neurčité vyjádření a čtenář podle něho nemá šanci informaci ověřit. V příspěvcích typu headline ani nebývá uveden zdroj. ČTK patrně počítá s tím, že rychlost a úspornost vyvažují absenci zdroje.

Nedůslednost při uvádění zdrojů lze přičíst enormnímu množství zpráv, které agentura denně vydává – nicméně v mnoha případech je takřka nemožné dohledat podle indicí původní zdroj informací. Čtenáři nezbývá než spoléhat na vysokou úroveň zpravodajství ČTK a její kredit.

3. 2 *Témata textových příspěvků*

Všechny příspěvky jsem rozdělil podle pěti základních témat, kterým se věnují.

Prvním tématem je vyhlášení nezávislosti Jižního Súdánu. Do této skupiny spadají příspěvky, které se zabývají samotným aktem vyhlášení, i spekulace o dalších krocích a plánech mladého státu.

Další tři tematické okruhy se týkají konfliktů. Příspěvky, které informují o násilí a válce, jsem rozdělil podle geografických oblastí. Jedna skupina příspěvků popisuje vnitřní boje na území Jižního Súdánu, další skupina se věnuje bojům ve sporném pohraničí a v oblastech, kde se kříží zájmy Jižního Súdánu i jeho severního souseda.

---

¹⁶⁹ Amnesty International

¹⁷⁰ Human Rights Watch

¹⁷¹ Kodex ČTK. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z:

http://www.ctk.cz/o_ctk/kodex/

¹⁷² Jižní Súdán se stal novým nezávislým státem. ČTK. 9. července 2011, 18:05. ID: T201107090425404

Poslední konfliktní oblastí je Dárfúr. Zdejší boje jsou sice s Jižním Súdánem spojené jen nepřímě, Dárfúr je nicméně nedílnou součástí súdánské konfliktní mozaiky.

Do páté skupiny spadají příspěvky, které se týkají státních záležitostí severního Súdánu, především politiky a ekonomiky. Zařadil jsem sem rovněž zprávy o súdánských běžencích, kteří se utopili cestou do Saúdské Arábie. Některé z těchto textů mají jen malou souvislost se samotným vznikem Jižního Súdánu, nicméně dokreslují celkovou situaci v regionu.

V devíti příspěvcích se témata prolínají, proto jsem je zařadil do dvou tematických kruhů.

Tabulka č. 6 – zastoupení hlavních témat v textových příspěvcích

<i>Téma</i>	<i>Výskyt</i>
Vyhlášení nezávislosti	22
Boje v Jižním Súdánu	4
Boje v Abyei a J. Kurdufánu	38
Boje v Dárfúru	9
Severní Súdán	17

3. 2. 1 Vyhlášení nezávislosti

V textech o samotném vyhlášení Jižního Súdánu zachycuje ČTK velmi emotivní atmosféru. Řada textů se týká bouřlivých oslav. „*Lidé byli v ulicích, bylo slyšet bubnování, zpěv a provolávání jména jihosúdánského prezidenta Salvy Kiira,*“ píše se v jednom z příspěvků.¹⁷⁴

Další příspěvky přímo dýchají atmosférou euforie, např.: „*My, demokraticky zvolení zástupci lidu, tímto prohlašujeme Jižní Súdán za nezávislý a svrchovaný stát, přečetl z deklaraace nezávislosti předseda zákonodárného sboru. Nikdy se nepodrobíme, nikdy, skandovaly pak tisícovky lidí při prvním vztyčování vlajky nového státu. Někteří i plakali. Dav rovněž jásal, když Kiir odhalil obrovskou sochu hrdiny občanské války Johna Garanga, jenž podepsal mírovou smlouvu se severem.*“¹⁷⁵

Navzdory optimistickému náboji textů ale většinou nechybí ponurý background, který připomíná, že nezávislost stála Jižní Súdánce mnoho krve. Zprávy rovněž varují,

¹⁷³ Na 200 súdánských běženců se utopilo při cestě do Saúdské Arábie. ČTK. 5. července 2011, 22:15.

ID: T201107050816001

¹⁷⁴ Jihosúdánští začali oslavovat svůj nový stát. ČTK. 8. července 2011, 23:20. ID: T201107081044401

že v pohraničí stále zuří konflikt a že klid není ani na samotném území Jižního Súdánu: „*Experti varují před novým konfliktem kvůli nedořešeným problémům se severem, kde se ve sporných oblastech nacházejí ložiska ropy. Na bezpečí v nové zemi o rozloze odpovídající Francii má dohlížet nová mírová mise OSN, kterou v pátek schválila Rada bezpečnosti OSN.*“¹⁷⁶

ČTK pokryla vyhlášení nezávislosti Jižního Súdánu velmi poctivě. Využila různé typy příspěvků, aby odběratelům poskytla co nejkompresnější pohled. Kromě řady klasických zpráv vydala také tři profily. Jeden z nich s titulkem „V Africe vznikne již 54. stát, velký jako Francie“ přináší základní informace o novém státu, jako jsou rozloha, počet obyvatel, úřední jazyk či měna.¹⁷⁷ Profil „V Africe vznikl již 54. stát, největším státem Afriky Alžírsko“ tyto informace jen lehce rozšiřuje.¹⁷⁸ Další profil s názvem „Největší africká země se dělí po 55 letech samostatnosti“ shrnuje historii Súdánu a popisuje hlavní milníky ve vývoji regionu.¹⁷⁹

Velmi zajímavý je článek „Jižní Súdán, aneb jak se vytváří nový stát?“, který ČTK převzala od BBC News (jako monitor). „*V sobotu 9. července se Jižní Súdán stane nejnovějším státem světa, když se formálně odtrhne od Súdánu. Ale co všechno to zahrnuje? Pasy, měnu, známky, hymnu, internetovou doménu - i vlastní fotbalový tým, například. A také státní úřady a ústavu... nový stát se musí vypořádat se spoustou věcí,*“ píše se v článku. Text popisuje, jak se obyvatelé Jižního Súdánu učili novou hymnu nebo jak se politici dohadují, jaké symboly budou na bankovkách nové jihosúdánské libry. Potíže měl Jižní Súdán se získáním internetové domény, protože na něj zbyla jen koncovka .ss, jež má v Evropě negativní spojitost s jednotkami SS. Některé plány nové vlády, které článek popisuje, jsou dost přehnané a znějí nerealisticky, např. záměr vybudovat nové supermoderní hlavní město.¹⁸⁰

Celkem se vyhlášení nezávislosti věnuje 22 příspěvků.

---

¹⁷⁵ Jižní Súdán se prohlásil za nezávislý stát. ČTK. 9. července 2011, 14:22. ID: T201107090280503

¹⁷⁶ Ibid.

¹⁷⁷ V Africe vznikne již 54. stát, velký jako Francie. ČTK. 6. července 2011, 10:10.

ID: T201106160422301

¹⁷⁸ V Africe vznikl již 54. stát, největším státem Afriky Alžírsko. ČTK. 9. července 2011, 09:43.

ID: T201107080321601

¹⁷⁹ Největší africká země se dělí po 55 letech samostatnosti. ČTK. 6. července 2011, 10:10.

¹⁸⁰ BBC News: Jižní Súdán, aneb jak se vytváří nový stát? ČTK. 8. července 2011, 14:12.

ID: T201107080154701

3. 2. 2 Boje v Jižním Súdánu

Bojů uvnitř Jižního Súdánu se týkají jen čtyři zprávy ze zkoumaného vzorku. Ukazují stinnou stránku jihosúdánské nezávislosti: i když si země vybojovala samostatnost, její obyvatelé nejsou jednotní.

Jeden z textů například popisuje konflikt mezi kmeny v oblasti Jonglei, které si navzájem kradou dobytek: „*Násilnosti vypukly poté, co honáci jednoho kmene ukradli na 2000 kusů dobytka, který patřil konkurenčnímu kmeni. Při následujících bojích ozbrojenci obou kmenů zcela zničili osm místních vesnic. Podle jihosúdánské vlády útočníci také zmrzačili řadu dětí, kterým usekali končetiny.*“¹⁸¹ Podobné násilí není v Jižním Súdánu výjimkou. Jihosúdánci sami na sobě páchají stejné ukrutnosti jako arabské milice ze severu. Nový stát tato vnitřní nejednota brzdí a snižuje jeho mezinárodní kredit.

3. 2. 3 Boje v Abyei a Jižním Kurdufánu

Největší tematický okruh tvoří příspěvky, které se věnují bojům v oblastech Abyei a Jižní Kurdufán. Je jich celkem 38.

Sporné území Abyei leží mezi Súdánem a Jižním Súdánem a představuje zdroj napětí mezi oběma státy. Obyvatelé mají etnicky blíž k Jižnímu Súdánu, ale Súdán se území nechce vzdát, protože jsou v něm velká naleziště ropy.¹⁸²

Jižní Kurdufán je jedním ze států Súdánu, sousedí ovšem s Jižním Súdánem i s oblastí Abyei. Oblast obývají etnika, která sympatizují s Jižním Súdánem, a proto zde během roku 2011 často docházelo ke střetům se súdánskou armádou.¹⁸³

Zprávy ve sledovaném období popisují eskalující konflikt mezi severem a jihem. V textu z 6. června se například píše o desetitisících obyvatel, kteří museli kvůli bojům opustit své domovy: „*Nejméně 96.000 lidí uteklo ze sporného súdánského regionu Abyei a okolních oblastí. (...) Hraniční oblast Abyei je bodem sváru mezi súdánským severem a jihem, který by měl za necelých pět týdnů vyhlásit samostatnost.*“¹⁸⁴

¹⁸¹ V bojích mezi chovateli dobytka v Jižním Súdánu zabito 120 lidí. ČTK. 21. srpna 2011, 19:53.

ID: T201108210480201

¹⁸² Údaje z backgroundů řady zpráv, např.: Při bombardování oblasti mezi severem a jihem Súdánu 64 mrtvých. ČTK. 15. června 2011, 20:53. ID: T201106150918101

¹⁸³ Údaje z backgroundů řady zpráv, např.: Ze sporné súdánské oblasti podle OSN uteklo nejméně 96.000 lidí. ČTK. 6. června 2011, 20:38. ID: T201106060857101

¹⁸⁴ Ze sporné súdánské oblasti podle OSN uteklo nejméně 96.000 lidí. ČTK. 6. června 2011, 20:38. ID: T201106060857101

20. června podepsaly oba státy smlouvu o demilitarizaci oblasti Abyei,¹⁸⁵ o týden později pak Rada bezpečnosti OSN schválila vyslání 4200 etiopských vojáků, kteří měli za úkol dohlížet na bezpečnost v regionu. Ze zpravodajství ČTK vyplývá, že hlavním agresorem v Abyei je Súdán. V backgroundu zprávy o vyslání etiopských vojáků se píše: „*Chartúm do oblasti 21. května vyslal tanky. Jižní Súdán, skupiny na ochranu lidských práv i některé regionální a světové mocnosti tento krok označily za porušení mírové dohody z roku 2005.*“¹⁸⁶

Po analýze příspěvků je patrné, že západní svět se ve sporu staví na stranu Jižního Súdánu. V backgroundech se připomíná, že Jižní Súdán se osamostatnil až po dlouhých letech kruté nadvlády a že konflikt má etnicko-náboženský charakter: Arabové proti černochům, muslimové proti křesťanům. Jasně se za Jižní Súdán postavily i USA: „*Spojené státy na začátku týdne vyloučily, že Chartúm škrtnou ze seznamu států podporujících terorismus, pokud bude dál okupovat Abyei.*“¹⁸⁷ Rovněž mezinárodní organizace, jež se věnují lidským právům, jako Amnesty International či Human Rights Watch, se staví na stranu Jižního Súdánu.¹⁸⁸ Některé příspěvky jednoznačně odsuzují severosúdánskou vládu, aniž by se odvolávaly na seriózní zdroje: „*Podle expertů usiluje Chartúm o etnické vyčištění Abyei, podobně jako to učinil v Dárfúru. Tato západosúdánská oblast obývaná převážně nearabským obyvatelstvem bojuje dlouhodobě proti islámské vládě v Chartúmu.*“¹⁸⁹

Násilí na hranicích Súdánu a Jižního Súdánu nevyřešil ani příchod jednotek OSN. Zpráva z 2. srpna už informuje o prvních mrtvých vojácích z mise OSN.¹⁹⁰ Předposlední příspěvek ze sledovaného období popisuje novou mírovou dohodu mezi Jižním Súdánem a jeho severním sousedem.¹⁹¹ Tím se sice symbolicky uzavřel

---

¹⁸⁵ Sever a jih Súdán dohodly demilitarizaci sporné oblasti Abyei. ČTK. 20. června 2011, 23:08.

ID: T201106200796402

¹⁸⁶ Rada bezpečnosti OSN schválila vyslání jednotek do súdánské Abyei. ČTK. 27. června 2011, 17:46.

ID: T201106270671301

¹⁸⁷ Ze súdánského Abyeie prchají tisíce lidí, střelba na stroje OSN. ČTK. 25. května 2011, 20:52.

ID: T201105251024603

¹⁸⁸ Rada zpráv, např. HRW: Súdán bombarduje hraniční region s Jižním Súdánem. ČTK. 30. srpna 2011, 15:29. ID: T201108300235401

¹⁸⁹ Jižní Súdán obvinil sever ze stěhování nomádů do Abyei. ČTK. 26. května 2011, 13:37.

ID: T201105260465901

¹⁹⁰ Nová mise OSN ve sporném súdánském regionu přišla o první vojáky. ČTK. 2. srpna 2011, 23:40.

ID: T201108020866401

¹⁹¹ Súdán a Jižní Súdán se dohodly na stažení vojsk ze sporné zóny. ČTK. 9. září 2011, 11:49.

ID: T201109090330301

analyzovaný vzorek zpráv, ale ne dějiny súdánského konfliktu. Napětí v regionu trvá dodnes a otázka hranic stále zůstává nevyřešena.¹⁹²

3. 2. 4 Boje v Dárfúru

Jan Záhořík v knize Ohniska napětí v postkoloniální Africe uvozuje dárfúrský konflikt takto: „*Válka v Dárfúru, která se rozhořela v roce 2003 a s větší či menší intenzitou zasahovala do životů místních obyvatel po celé desetiletí, se stala synonymem zkázy a bídy a zároveň jakýmsi mediálním symbolem afrických konfliktů a válek, jak je obvykle západní média prezentují.*“¹⁹³ V dárfúrském konfliktu jsou obsaženy všechny ingredience, které tvoří africkou tragédii: hladomory, etnické problémy, neúroda, poušť, arabské milice, genocida.

Příčiny války mezi Súdánem a Jižním Súdánem jsou na první pohled patrné: jedná se o etnické a náboženské rozdíly a o historický antagonismus. V případě Dárfúru ale takové jasné důvody chybí. Většina obyvatel regionu hovoří arabsky, všichni vyznávají islám. Přesto se obyvatelstvo Dárfúru dělí na dvě skupiny: arabské nomády a domorodé zemědělce. V 80. letech zasáhla region katastrofální vlna sucha, a arabští pastevcí velbloudů se proto začali stěhovat do úrodnějších oblastí, obsazených domorodými Afričany. Zde se brzy rozhořely konflikty o přístup k vodě. Podle Záhoříka bychom nicméně neměli „*akceptovat tezi o environmentální degradaci jako hlavním kořeni (...) konfliktů v Dárfúru. Spíše se lze klonit k názoru, že konflikt v Dárfúru je politickým konfliktem, majícím širší ekonomické, historické a zjevně i ekologické souvislosti.*“ O tom svědčí i fakt, že vláda v Chartúmu jednoznačně podporovala arabské milice, aby nemilosrdně masakrovaly domorodé dárfúrské obyvatelstvo.¹⁹⁴

Bojům v Dárfúru se věnuje 9 ze zkoumaných příspěvků, všechny informují o nekončícím násilí. Jedinou pozitivní zprávou, která se týká Dárfúru, je propuštění tří unesených bulharských pilotů.

¹⁹² O tom se lze přesvědčit monitorováním zpráv na serveru www.sudantribune.com

¹⁹³ ZÁHOŘÍK, 2012, s. 111

¹⁹⁴ Ibid., s. 111, 112

3. 2. 5 Severní Súdán

Zprávy, které se týkají severního Súdánu (mimo oblasti Dárfúr a Jižní Kurdufán), přinášejí lepší náhled na vnitřní poměry v bývalé největší africké zemi.

Velká část z nich se věnuje osobnosti Umara Bašíra, který je v Jižním Súdánu demonizovaný a vnímaný jako hlavní nepřítel – byť na vyhlášení nezávislosti se dostavil v míru. Bašír rozhodně není kladnou postavou současné politické scény. Je na něho uvalený zatykač Mezinárodního trestního tribunálu (ICC) kvůli podpoře dárfúrské genocidy a dalších etnických čistek.¹⁹⁵ Umar Bašír je arabský diktátor podobný Muammaru Kaddáfimu či Bašáru Asadovi – hlavním rozdílem je, že Bašír bez výraznějších problémů ustál arabské jaro. Ztratil sice jižní půlku země, ale svou moc a postavení má dodnes pevně v rukou.

Pět zpráv se týká Bašírovy návštěvy Pekingu, kde se setkal se svým čínským protějškem Chu Ťin-tchaem. Čínský prezident ostatně sdílí Bašírovy názory na ICC. Jak se píše ve zprávě z 29. června: „*Organizace pro lidská práva i řada západních zemí Čínu opakovaně kritizovaly, že neměla Bašíra k návštěvě zvát. Mluvčí čínského ministerstva zahraničí Chung Lej ale kritiky odmítl s tím, že Peking není signatářem dohody o ICC.*“¹⁹⁶

Další zprávy se věnují ekonomickým tématům, například zavedení nové měny.¹⁹⁷ Jeden příspěvek informuje o násilí ve státu Modrý Nil.¹⁹⁸ Zpráva z 5. července popisuje neštěstí v Rudém moři, při němž se utopilo na 200 súdánských běženců.¹⁹⁹

3. 2. 6 Shrnutí

Více než polovina všech zkoumaných příspěvků se přímo týká konfliktu. Pokud započítám i backgroundy ostatních zpráv, hovoří se o zabíjení téměř v každém příspěvku.

Ve srovnání se severním sousedem je Jižní Súdán vyobrazen daleko pozitivněji. Příspěvky, které se týkají vyhlášení nezávislosti, vyzařují optimismus a vytváří rovnováhu ke zprávám, které popisují vnitřní i pohraniční konflikty. Důležitý je ale fakt,

¹⁹⁵ KLÍMA, 2012, s. 489

¹⁹⁶ Čínský vůdce přijal v Pekingu hledaného súdánského prezidenta. *ČTK*. 29. června 2011, 12:08.

ID: T201106290325701

¹⁹⁷ Například v tomto příspěvku: Súdán ještě tento měsíc uvede do oběhu novou měnu. *ČTK*. 16. července 2011, 12:48. ID: T201107160168802

¹⁹⁸ Po těžkých bojích v súdánském státu vyhlášen výjimečný stav. *ČTK*. 3. září 2011, 02:58.

ID: T201109030043001

že kdybych analyzoval jiné období, patrně bych získal pochmurnější obraz. Tak významný pozitivní milník, jakým bylo vyhlášení nezávislosti, je totiž v dějinách Jižního Súdánu ojedinělý.

Súdán (severní) je vyobrazen jako rozpadlý a nefunkční stát, který trpí chronickými konflikty. Oblasti, ve kterých je běžné násilí (tzn. Dárfúr, Jižní Kurdufán, Modrý Nil a další), tvoří takřka polovinu státu. Zatímco Jižní Súdán může optimisticky vzhlížet k budoucí spolupráci s Východoafrickým společenstvím, Súdán se bude patrně ještě dlouho točit v bludném kruhu válek a násilí.

Analyzované příspěvky také poukazují na krátkou trvanlivost a nízkou autoritu mírových smluv. Jako by se smlouvy v súdánském regionu uzavíraly jen proto, aby mohly být záhy porušeny – a ani v době platnosti nezaručují klid zbraní. Řešení rovněž nepřináší ani mírová mise OSN.

3. 3 Fotografické materiály

Fotografie pro svou analýzu jsem vybíral podle podobného klíče jako textové příspěvky. Ve fotobance²⁰⁰ jsem vyhledal dané období (od 9. května 2011 do 9. září 2011) a zadal jsem klíčová slova Súdán a Jižní Súdán. Celkem jsem tak získal 46 fotografií – velká část z nich ovšem se súdánským regionem souvisela jen velmi okrajově.

Na dvou fotografiích je například súdánský atlet Abú Bakr Kákí. Další fotografie zobrazují hladomor v Somálsku (který částečně zasáhl i oblast Jižního Súdánu) nebo se jedná o ilustrační snímky k suchu a neúrodě.

11 fotografií pochází z archivu fotobanky Mary Evans a 10 z nich nabízí pohled do historie Súdánu v letech 1910 až 1920. Fotografie zachycují například Mahdího hrobku, lov krokodýla, pštroší farmu, život domorodých Šilúkú na březích Nilu či egyptského krále Farúka. Jedenáctá historická fotografie je z roku 1964 a ukazuje setkání britské královny Alžběty II. se súdánským prezidentem Ibrahímem Abbúdem.

Přímý vztah ke vzniku Jižního Súdánu má pouze 21 fotografií, zdrojem všech je agentura AP. 16 z nich zachycuje přímo oslavy vyhlášení nezávislosti (ve dnech 7. až 10. července). Jedna fotografie z 23. května zobrazuje demonstraci v Džubě proti severosúdánskému násilí v oblasti Abyei. Dvě fotografie se věnují návštěvě Umara

---

¹⁹⁹ Na 200 súdánských běženců se utopilo při cestě do Saúdské Arábie. *ČTK*. 5. července 2011, 22:15.
ID: T201107050816001

Bašira v Číně (29. června) a dvě zachycují oficiální súdánskou publikaci s novou mapou Súdánu (4. července).

Vzhledem ke své povaze přináší fotografické zpravodajství daleko pozitivnější pohled na súdánský region, než jaký dávají textové příspěvky. Zatímco většina zkoumaných textů se věnovala konfliktům a násilí, fotografie se naopak týkají především mírumilovných oslav vyhlášení nezávislosti. Důvodem je fakt, že pro zpravodaje je daleko jednodušší vyfotit ceremonii než bitevní vřavu.

Další srovnání: textové příspěvky, které popisovaly oslavy, stejně v backgroundech neopomněly připomenout krveprolití. V popisku fotografie ale není pro podobný background dostatek prostoru.

Na některých fotografiích sice vidíme plačící ženu či člověka na nosítkách – ale podle popisků jde jednoduše o slzy štěstí a kolaps z vedra. Všechny dramatické motivy mají pozitivní poselství. I dvě mezinárodně odsuzované africké osobnosti, zimbabwský prezident Robert Mugabe a sám súdánský prezident Umar Bašír, jsou na fotografiích ukázáni v relativně pozitivním světle. Mugabe kráčí po červeném koberci a Bašír stojí vedle jihosúdánského prezidenta Salvy Kiira.

Další fotografie zachycují například generálního tajemníka OSN Pan Ki-muna, první fotbalový zápas Jižního Súdánu proti Ugandě či jihosúdánské vojáky. Na mnoha snímcích figuruje nová jihosúdánská vlajka, která je zajímavá tím, že představuje kombinaci súdánské a keňské vlajky.

Co se týče obrazového zpravodajství, je vyhlášení nezávislosti Jižního Súdánu v ČTK pokryto důkladně. Věnuje se ovšem pouze mírumilovné stránce vzniku nového státu. Úkol referovat o konfliktech, které za vznikem Jižního Súdánu stály, tak splňují pouze textové příspěvky.

3. 4 Transkripce arabštiny

V Súdánu je arabština úřední jazyk a v Jižním Súdánu se široce využívá jako určitá *lingua franca*.²⁰¹ Samo slovo Súdán je arabského původu, pochází z označení *bilād as-sūdān* (tedy země černých lidí).²⁰² Mnoho Jihosúdanců má navíc arabská

²⁰⁰ Fotobanka ČTK. 9. dubna 2015 dostupná na: <http://multimedia.ctk.cz/cs/foto/>

²⁰¹ Arabic, Sudanese Creole. In: *Ethnologue* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.ethnologue.com/language/pga>

²⁰² Sudan. In: *Encyclopaedia Britannica* [online]. Poslední aktualizace 12. května 2014. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/571396/Sudan>

jména. Proto se každé zpravodajství z tohoto regionu potýká s transkripcí arabštiny do češtiny.

3. 4. 1 Obecné zásady při transkripci arabského jazyka

Profesionální média by se měla snažit přepisovat arabská jména a názvy podle jednotných a logických pravidel, aby nedošlo ke zmatení příjemců. Kvůli neznalosti základních zákonitostí arabštiny se nicméně často setkáváme s nesprávnými přepisy. V různých publikacích může čtenář narazit např. na jména Omar El Hussein a Umar al-Husajn – přitom jde ale o jednu osobu.

Arabština je (společně s čínštinou) jedním z běžných jazyků, které se nedají snadno zapsat latinkou a zároveň se často objevují v českých médiích. Česká transkripce by ideálně měla vycházet ze spisovné výslovnosti. V arabských dialektech se například běžně vyskytují samohlásky **o** a **e**, nicméně spisovná arabština zná pouze samohlásky **a**, **i** a **u** a jejich dlouhé varianty.²⁰³ Z toho vyplývá, že často používaný arabský člen **el** je napsaný špatně. Nesprávně psané město El Alamejn by se raději mělo psát al-Alamajn. V arabštině se navíc výslovnost členu mění, pokud následující slovo začíná jednou z tzv. slunečních souhlásek. Název somálských islámských milic by se měl do češtiny přepisovat aš-Šabáb, nikoliv al-Šabáb (**š** je totiž sluneční souhláskou). Kromě toho má arabština řadu souhlásek, pro které v latině neexistují adekvátní znaky. Proto se v transkripci většinou nahrazují podobně znějící hláskou (např. **emfatické t** se píše stejně jako **t**), nebo se vůbec nepíší. Výjimečně využívá transkripce speciální znaky (např. indexované **c** pro písmeno **ʿajn**).

Některá arabská jména jsou již natolik počeštěná, že nemá smysl používat věrnější transkripci. Jedná se například o jména Alžír, Mohamed, Damašek, Bejrút či Korán. Pokud však média píší o arabských osobnostech či místech, jejichž jména a názvy nemají všeobecně známé české alternativy, je namístě držet se spisovné arabské výslovnosti. Není proto opodstatněné psát jméno súdánského prezidenta „Omar el Bašír“ nebo nazývat jeden z jihosúdánských států „Bahr el Džebel“.

V časopisu Naše řeč shrnuli E. Müllerová a Z. Müller přepis arabštiny do češtiny takto: „...*musíme konstatovat, že nelze převést arabská jména do češtiny tak, aby úplně věrně odpovídala své domácí podobě. Je však reálné usilovat o jednotu zápisu a čtení arabských slov a využít přitom plně možností českých gramatických prostředků.*“

²⁰³ BAHBOUH a FLEISSIG, 2003, s. 9

Východiskem by podle nich měl být systém založený na spisovné arabské výslovnosti.²⁰⁴

Tabulka č. 7 – transliterace arabštiny a různé způsoby transkripce

	Transliterace	ČTK	Naše řeč	Wikipedie
ا	‘			
ب	b	b	b	b
ت	t	t	t	t
ث	ṭ	s	s	th
ج	ǧ	dž	dž	dž
ح	ħ	h	h	h
خ	ch	ch	ch	ch
د	d	d	d	d
ذ	ḍ	z	d	dh
ر	r	r	r	r
ز	z	z	z	z
س	s	s	s	s
ش	š	š	š	š
ص	ṣ	s	s	s
ض	ḍ	d	d	d
ط	ṭ	t	t	t
ظ	ẓ	z	z	z
ع	‘			‘
غ	ǧ	gh	gh	gh
ف	f	f	f	f
ق	q	k	k	q
ك	k	k	k	k
ل	l	l	l	l
م	m	m	m	m
ن	n	n	n	n
ه	h	h	h	h
و	w	v	w	w
ي	j	j	j	j

Tabulka ukazuje několik možných způsobů, jak přepisovat arabské písmo pomocí české abecedy. V prvním sloupci jsou souhlásky, seřazené podle arabské normy. Samohlásky se v arabštině samostatně většinou nepíší a nemají vlastní znaky. U souhlásek je ještě vhodné podotknout, že každé písmeno má čtyři podoby, které

²⁰⁴ Arabská osobní a zeměpisná jména v české slovní zásobě. In: *Naše řeč, ročník 63 (1980), číslo 5*

závisější na jeho poloze – zda je samostatné (jako v tabulce), na začátku slova, uvnitř slova nebo na konci slova.

V druhém sloupci se nachází možná transliterace arabských znaků.²⁰⁵ Rozdíl mezi transliterací a transkripcí spočívá v tom, že transliterace se snaží věrně každému znaku přiřadit znak v cílovém písmu. Transkripce vychází z výslovnosti.²⁰⁶ V českých médiích by se ideálně měla používat jednotná transkripce, která co nejvěrněji dodržuje výslovnost arabštiny a zároveň využívá jen českou abecedu, nikoliv speciální znaky (jako transliterace).

Ve třetím sloupci je transkripce spisovné arabštiny doporučená v dokumentační databázi ČTK.²⁰⁷ Jak je poznat z tabulky, některé souhlásky doporučuje ČTK v českých prepisech úplně ignorovat. Čtvrtý sloupec jsem převzal z článku „Arabská osobní a zeměpisná jména v české slovní zásobě“ v časopisu Naše řeč.²⁰⁸ A v posledním sloupci je doporučená transkripce pro redaktory české Wikipedie.²⁰⁹

Transkripce, kterou navrhuje Wikipedie, je podle mého názoru nejlepší. Využívá naplno možnosti české abecedy a je přesnější, protože rozlišuje více souhlásek. Co se týká doporučení ČTK, nesouhlasím se zápisem hlásky **ṭ** [θ] jako **s** a hlásky **ḍ** [ð] jako **z**. Nejedná se o sykavky a zbytečné zaměňování hlásek může vést k nepřesnostem při přepisu.

3. 4. 2 Přepis arabštiny ve zpravodajství ČTK

V dokumentační databázi ČTK se nachází pokyny pro redaktory, jak přepisovat arabská jména a názvy. Zvláštní dokument existuje i přímo pro transkripci soudánských jmen. Zajímavé je pravidlo pro přepis slov, ve kterých je hláska **dž**: „*Arabská jména přepisujeme podle běžných zásad s tím, že stejně jako v Egyptě necháváme g místo dž.*“²¹⁰ ČTK se tím pádem drží výslovnosti, která je typická pro tzv. dialekt údolí Nilu

---

[online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6219>

²⁰⁵ BAHBOUH a FLEISSIG, 2003, s. 2

²⁰⁶ KLIMEŠ, 1985, s. 740, 741

²⁰⁷ Přehled přepisů. Kategorie: Přepisy. Lokace: Kuvajt. *Dokumentační databáze Země světa*. ČTK. Poslední úprava 9. května 2011

²⁰⁸ Arabská osobní a zeměpisná jména v české slovní zásobě. In: *Naše řeč, ročník 63 (1980), číslo 5* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z:

<http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6219>

²⁰⁹ Wikipedie:Transkripce arabštiny. In: *Wikipedie* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Wikipedie:Transkripce_arab%C5%A1tiny

²¹⁰ Přehled přepisů. Kategorie: Přepisy. Lokace: Súdán. *Dokumentační databáze Země světa*. ČTK. Poslední úprava 22. dubna 2009

(*wadí an-Níl*), používaný v Egyptu a Súdánu.²¹¹ Např. slovo velbloud (*džamal*) se v Egyptu a Súdánu vyslovuje *gamal*.

Dalším vodítkem pro redaktory ČTK je dokument v databázi „Svět“ pod názvem „Arabská jména – přepis do češtiny“. Zde je zakotvený správný přepis nejčastějších arabských jmen, nechybí ani informace o zvláštním pravopisu členu **al** v kombinaci se slunečními souhláskami.²¹²

V databázi „Země světa“ lze navíc u řady arabských zemí (např. u Kuvajtu) dohledat přesná pravidla pro přepis ze standardní spisovné arabštiny. Nachází se zde rovněž návod, jak rozpoznat anglické a francouzské přepisy arabských jmen a jak je přizpůsobit češtině.²¹³

Ve zkoumaném vzorku příspěvků se vyskytuje řada arabských názvů a jmen. Jedním z nejčastějších je jméno súdánského prezidenta, podle ČTK psáno Umar Bašír. Tento přepis je zajímavý tím, že ignoruje člen (tzn., uvádí Umar Bašír místo přesnějšího Umar al-Bašír). Jinak ale přepis odpovídá spisovné výslovnosti. Přitom v odborné literatuře, kterou jsem využíval, někteří autoři uvádějí nesystematické varianty jména, např. Omar al-Bašír²¹⁴.

Určitý člen **al** se ve všech zkoumaných příspěvcích objevuje jen jedinkrát, a to v případě továrny Aš-Šífa.²¹⁵ Ačkoliv je diskutabilní, zda by se měl člen psát s malým, nebo velkým písmenem, redaktoři ČTK nicméně přepsali jméno továrny podle správné výslovnosti. Dokonce rozpoznali sluneční souhlásku **š** a člen správně přizpůsobili.

Dalším arabským názvem, který se vyskytuje ve velké části příspěvků, je jméno hlavního města Jižního Súdánu: Džuba (nebo Juba). Způsob přepisu kolísá, redaktoři ČTK se nedrželi jednoho zápisu a střídali obě varianty – první vyhovuje češtině, druhá angličtině. Vzhledem k tomu, že město se nachází v oblasti, kde se hovoří arabsky, považují za správnější variantu Džuba.

Podobným příkladem je Kurdufán (často psáno také Kordofán), název historické oblasti v jihozápadním Súdánu. Ačkoliv zde stejně jako v Džubě většina obyvatel nepatří k etnickým Arabům, je region součástí arabské sféry – arabština zde slouží jako

²¹¹ BAHBOUH a FLEISSIG, 2003, s. 7

²¹² Arabská jména – přepis do češtiny. Kategorie: Slovník. Lokace: Svět. *Dokumentační databáze Svět*. ČTK. Poslední úprava 3. září 2012

²¹³ Přehled přepisů. Kategorie: Přepisy. Lokace: Kuvajt. *Dokumentační databáze Země světa*. ČTK. Poslední úprava 9. května 2011

²¹⁴ Tvar Omar al-Bašír používá např. Jan Záhořík v knize *Ohniska napětí v postkoloniální Africe* (2012).

²¹⁵ Největší africká země se dělí po 55 letech samostatnosti. *ČTK*. 6. července 2011, 10:10.

obecný dorozumívací jazyk. Z toho důvodu považuji za správnější přepis Kurdufán (v souladu s ČTK), nikoliv Kordofán.

Zbytek arabských jmen, která se v textech vyskytují, odpovídá spisovné výslovnosti a je správně přepsané do češtiny. Jedná se především o jména soudánských politiků, současných i minulých, např. Abdal Vahíd Muhammad Núr či Bákír Hasan Sálih. V případě největšího soudánského přístavu Búr Súdán preferuje ČTK arabské jméno, ačkoliv město bylo založeno Angličany jako Port Sudan. Búr je vlastně zkomolené anglické slovo Port.

Zkoumal jsem rovněž přepisy arabských jmen a názvů ve fotozpravodajství. Pokud se na fotografii nachází osobnost, jejíž jméno má nejednoznačný pravopis, v titulku je zpravidla uveden správný český přepis. Stejně jako u textového zpravodajství, i u fotografií jsem nicméně objevil několik chyb. Např. u fotografie z 9. srpna je soudánský atlet v titulku napsaný Abubaker Kaki, ačkoliv správný přepis do češtiny by měl být spíše Abú Bakr Kákí.

Z analýzy zkoumaných příspěvků vyplývá, že ČTK přistupuje k transkripci cizích jmen a názvů svědomitě. Až na zanedbatelné množství výjimek byly v příspěvcích použity systematické přepisy, které českého čtenáře nemohou zmást. Správný přepis vyjadřuje úctu k původnímu jazyku i ke čtenářům a vypovídá o profesionalitě média.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zachytit, jakým způsobem ČTK informovala o vzniku Jižního Súdánu – ve slovním i obrazovém zpravodajství. Zkoumal jsem rovněž, jak poctivě ke zpracování tohoto tématu ČTK přistupovala. V následujících odstavcích shrnu výsledky své analýzy:

Podkapitola „Srovnání podle metadat, zdrojů a typu příspěvků“ přináší výmluvné údaje především v pasážích, které se věnují metadatům priorit a kategorie.

Většina textů (56 z 81) nesla prioritu s hodnotou 4. Přitom se často jednalo o zprávy, které popisovaly ohromné ztráty na životech nebo ztrátu domovů pro tisíce lidí. Pokud by se podobný konflikt rozhořel blíž (geograficky či kulturně), jistě by mu ČTK nevěnovala tak nízké priority. Pro odběratele zpravodajství v České republice je ale Afrika na okraji zájmu. Jeden ztracený život v Česku může znamenat více než tisíc obětí v Súdánu. Vysoké priority (tzn. hodnoty 1 a 2) si zasloužily pouze dva příspěvky,

kteřé 9. července 2011 informovaly o samotném vyhlášení nezávislosti. Vznik nového státu ČTK uznala jako mimořádně důležitý i pro českého čtenáře.

Až na tři výjimky byly všechny zkoumané texty zařazené do kategorie *pol*, tedy politika. Tato kategorie pod sebou ovšem poněkud eufemisticky skrývá i zprávy o válečných konfliktech.

V podkapitole „Témata textových příspěvků“ jsem zjistil, že více než polovina analyzovaných příspěvků se samotného vyhlášení nezávislosti týkala jen nepřímou a popisovala konflikty, které vznik nového státu doprovázely. O násilí a zabíjení se hovořilo téměř v každém příspěvku, minimálně v backgroundu. Celý súdánský region je vykreslen jako oblast nekonečné chronické války. Na druhou stranu pasáže, které popisují samotné oslavy nezávislosti, působí doslova euforicky. Vznik Jižního Súdánu je tedy ve zpravodajství ČTK zobrazen dost kontrastně.

Pátral jsem rovněž po prvcích hodnocení. Nejdříve bych rád uvedl, že zpravodajství ČTK je velmi objektivní – ale přesto se potvrdily mé původní odhady a objevil jsem i drobné náznaky a poznámky, které v súdánském konfliktu straní spíše jižní straně. Ačkoliv to tak na první pohled nemusí vypadat, je téma „Vznik Jižního Súdánu“ poměrně kontroverzní: násilí v regionu má totiž náboženský i rasový charakter (islám vs. křesťanství, Arabové vs. černoši). Z pohledu Jihosúdánců se navíc jedná i o historickou odplatu: konečně se odtrhli od bývalých otrokářů. Západní kultura tím pádem celkem logicky sympatizuje spíše s Jižním Súdáncem.

V naprosté většině případů, kdy ČTK informuje o vzájemném osočování jihu a severu, důsledně udává zdroje. Několikrát se dokonce odvolává na súdánskou tiskovou agenturu SUNA, což poněkud vyvažuje řadu obvinění od mezinárodních organizací jako Amnesty International či Human Rights Watch. Ne vždy je ale přístup ČTK objektivní: příkladem je emotivní reportáž z oslav nezávislosti v textu „Jižní Súdán se prohlásil za nezávislý stát“²¹⁶, u kterého chybí relevantní zdroje. Ve zprávě „Střety v súdánském Dárfúru si vyžádaly 13 mrtvých a 33 zraněných“ z 9. září zase ČTK lehce ironizuje vyjádření Chartúmu: „Podle OSN bylo od začátku války v Dárfúru v roce 2003 mezi povstaleckými silami a centrální vládou v Chartúmu zabito nejméně 300.000 lidí a 1,9 milionu lidí z oblasti uprchlo. Chartúmská vláda tvrdí, že obětí bylo „jen“ 10.000...“²¹⁷

²¹⁶ Jižní Súdán se prohlásil za nezávislý stát. ČTK. 9. července 2011, 14:22. ID: T201107090280503

²¹⁷ Střety v súdánském Dárfúru si vyžádaly 13 mrtvých a 33 zraněných. ČTK. 9. září 2011, 18:48. ID: T201109090807501

Zajímavý je výstup z analýzy obrazových materiálů. V porovnání s textovým zpravodajstvím zobrazují vznik Jižního Súdánu daleko pozitivněji – je to dáno faktem, že mírumilovné události (jako oslavy nezávislosti) zachytí redaktoři daleko snáz než válečný konflikt. Žádné informace o násilí, jež doprovázelo vyhlášení nezávislosti, nepřinášely ani popisky u fotografií.

Zkoumal jsem rovněž, jak se ČTK vypořádala s transkripcí arabských jmen a názvů. Pokyny pro redaktory má agentura zpracované velmi poctivě: v dokumentační databázi se nachází řada textů, které se této problematice věnují a poskytují přesný návod, jak při přepisu postupovat. Pomůcky pro správný přepis jmen se nacházejí i ve fotobance. V titulku fotografie je vždy uvedeno, jak se správně píší jména osob, které se na snímku nacházejí. Ve zkoumaném vzorku příspěvků jsem sice našel několik nesystematických prepisů, ale jednalo se o výjimky, které lze omluvit ohromným množstvím textů a fotografií, jež ČTK denně zpracovává.

Afrika (natož Súdán) nepatří k regionům, o které tuzemská média jeví velký zájem. Přesto jsem přesvědčen, že rozpad Súdánu má význam i pro českého čtenáře. Vzhledem k silící hrozbě islamismu je téma napětí mezi křesťanstvím a islámem velmi aktuální a řada států v Africe se s ním musí vyrovnat. V Evropě zatím toto napětí vyvrcholilo několika izolovanými útoky – ale v afrických státech už často propukly otevřené konflikty.²¹⁸

Summary

The aim of this thesis was to capture how ČTK informed about the formation of South Sudan. I analyzed both verbal and visual reports and examined how thoroughly ČTK dealt with the topic.

Most of the texts (56 of 81) had a low priority 4. These texts often described enormous loss of lives or loss of homes for thousands of people. My explanation of the low priority is that Africa is on the brink of interest for Czech customers. Only two texts deserved high priority (i.e. the values 1 and 2): they were posted on July 9, 2011, and reported on the declaration of independence itself.

Almost all researched texts belonged to the category *pol*, meaning politics (there were only three exceptions lacking this classification).

---

²¹⁸ Kromě Jižního Súdánu může být příkladem např. Keňa, která se na severu země potýká s islamistickými milicemi aš-Šabáb.

More than half of the analyzed texts described the declaration of independence only indirectly and focused rather on the conflicts that accompanied the creation of the new state. The violence and killing is mentioned in almost every post, at least in the background. The entire Sudanese region is depicted as an area of chronic endless war. On the other hand, the passages that describe celebrations of independence give the impression of euphoria. The formation of South Sudan is therefore depicted with great contrast.

I also discovered that the press service of ČTK is not always unbiased - in some cases it slightly favours the South Sudanese side of the conflict.

The result of the analysis of photographs is quite interesting. It shows the formation of South Sudan much more positively, compared with the texts. I assume that photographers can capture peaceful events (such as the celebration of independence) much more easily than conflict. There is no information about the violence that accompanied the declaration of independence, not even in the captions of the photos.

I also examined how ČTK dealt with transcription of Arabic names and titles. The agency usually used appropriate systematic transcripts, with only a few exceptions. However, these exceptions can be excused by an impressive amount of texts and photographs that are issued daily by ČTK.

Použitá literatura a zdroje

Seznam literatury

BAHBOUH, Charif; FLEISSIG, Jiří. *Základy moderní spisovné arabštiny I.* 2. vydání. Praha: Dar Ibn Rushd, 2003. 156 s. ISBN 80-86149-38-2

BAHBOUH, Charif; FLEISSIG, Jiří. *Základy moderní spisovné arabštiny II.* 2. vydání. Praha: Dar Ibn Rushd, 2004. 208 s. ISBN 80-86149-39-0

BAHBOUH, Charif; FLEISSIG, Jiří. *Česko-arabská a arabsko-česká konverzace.* 2. vydání. Praha: Dar Ibn Rushd, 2004. 416 s. ISBN 80-86149-40-4

FAIX, Martin. Kolektivne uznanie. In: *Vznik a uznání státu.* 1. vydání. Praha: Leges, 2013. ISBN 978-80-87576-83-0

FERGUSSON, Niall. *Britské impérium: Cesta k modernímu světu.* 1. vydání. Praha: Prostor, 2007. 424 s. ISBN 978-80-7260-175-2

HALADA, Jan; OSVALDOVÁ, Barbora a kolektiv. *Praktická encyklopedie žurnalistiky.* 3. vydání (dotisk). Praha: Libri, 2007. 264 s. ISBN 978-80-7277-266-7

HOURANI, Albert. *Dějiny arabského světa.* 1. vydání. Praha: Lidové noviny, 2010. 568 s. ISBN 978-80-7422-059-3

KLÍMA, Jan. *Dějiny Afriky.* 1. vydání. Praha: Lidové noviny, 2012. 688 s. ISBN 978-80-7422-189-7

KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov.* 3. upravené vydání. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985. 792 s. ISBN 14-621-85

KÖNEMANN, Ludwig (hlavní redaktor) a kolektiv. *Historica - velký atlas světových dějin.* 1. vydání. Praha: Slovart, 2011. 512 s. ISBN 978-80-7391-377-9

RICHTER, Jaroslav, MAJSTR, Jiří, ŘEHÁKOVÁ, Hana, TRUNEČKOVÁ, Ludmila, VESELÝ, Dušan. *ČTK včera, dnes a zítra*. 1. vydání. Praha: ČTK, 1998. 46 s.

ROBINSON, Francis. *Svět islámu*. 1. vydání. Praha: Knižní klub, 1996. 238 s. ISBN 80-7176-356-X

ŠMÍD, Milan; TRUNEČKOVÁ, Ludmila. *Novinář a jeho zdroje*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2009. 206 s. ISBN 978-80-246-1661-2

TRAMPOTA, Tomáš. *Zpravodajství*. 1. vydání. Praha: Portál, 2006. 192 s. ISBN 80-7367-096-8

TRAMPOTA, Tomáš; VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. *Metody výzkumu médií*. 1. vydání. Praha: Portál, 2010. 296 s. ISBN 978-80-7367-683-4

TRUNEČKOVÁ, Ludmila. Zpráva v agentuře. In: *Zpravodajství v médiích*. 2. vydání. Praha: Karolinum, 2011. Rozsah kapitoly: s. 32-56. ISBN 978-80-246-1899-9

ZÁHOŘÍK, Jan. *Ohniska napětí v postkoloniální Africe*. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2012. 276 s. ISBN 978-80-246-1961-3

Internetové zdroje

Webové stránky ČTK

České noviny. 9. dubna 2015 dostupné na: <http://www.ceskenoviny.cz/>

FAQ: Jak získává ČTK zprávy z ciziny? In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.ctk.cz/faq/>

Finanční noviny. 9. dubna 2015 dostupné na: <http://www.financninoviny.cz/>

Fotoaktuality. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.ctk.cz/sluzby/zpravodajstvi/fotoaktuality/>

Fotobanka. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.ctk.cz/sluzby/fotobanka/>

Fotobanka ČTK. 9. dubna 2015 dostupná na: <http://multimedia.ctk.cz/cs/foto/>

Historie ČTK. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/historie/

Kodex ČTK. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/kodex/

Rada ČTK. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/rada_ctk/

Sportovní noviny. 9. dubna 2015 dostupné na: <http://www.sportovninoviny.cz/>

Struktura agenturní zprávy. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/sluzby/vyhody_zprav_ctk/struktura/

Typy agenturních zpráv. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/sluzby/vyhody_zprav_ctk/typy/

Videobanka ČTK. 9. dubna 2015 dostupná na: <http://multimedia.ctk.cz/cs/video>

Výroční zpráva o činnosti a hospodaření České tiskové kanceláře v roce 2011 [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://i4.cn.cz/ctk/vyrocni-zpravy/vyrocni-zprava-CTK_2011.pdf

Základní informace. In: *Česká tisková kancelář* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: http://www.ctk.cz/o_ctk/zakladni_informace/

Další internetové zdroje

About Sudan Tribune. In: *Sudan Tribute* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://sudantribune.com/spip.php?page=about>

About Suna. In: *Sudan News Agency* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://suna-sd.net/suna/aboutSuna/en>

AMOS, Mashel. The search for new nation's capital in South Sudan. In: *The Independent* [online]. 29. dubna 2011 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.independent.co.ug/News/regional-news/4130-the-search-for-new-nations-capital-in-south-sudan>

Arabic, Sudanese Creole. In: *Ethnologue* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.ethnologue.com/language/pga>

Arabská osobní a zeměpisná jména v české slovní zásobě. In: *Naše řeč, ročník 63 (1980), číslo 5* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6219>

Bashir proposes establishment of body of special nature concerned with thoughts and culture. In: *Sudan News Agency* [online]. 2. dubna 2015 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://suna-sd.net/suna/showNews/241854/en>

GOODMAN, Morris F. Nilo-Saharan languages. In: *Encyclopaedia Britannica* [online]. Poslední aktualizace 4. března 2014 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/415424/Nilo-Saharan-languages/225824/The-diffusion-of-Nilo-Saharan-languages>

Google Maps [online]. [vid. 9. dubna 2015] Dostupné z: <https://www.google.cz/maps/place/Imatong+Mountains,+Ji%C5%BEEn%C3%AD+S%C3%BAd%C3%A1n/@3.9496942,32.9,9z/data=!3m1!4b1!4m2!3m1!1s0x177367d8b7b57aeb:0x6ff592b2b9408aef!5m1!1e4>

Here are all the countries that recognise Palestinian statehood. In: *i100 from The Independent* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z:

<http://i100.independent.co.uk/article/here-are-all-the-countries-that-recognise-palestinian-statehood--xkVle9I-8e>

Historic Sudan peace accord signed. In: *CNN* [online]. 9. ledna 2005. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://edition.cnn.com/2005/WORLD/africa/01/09/sudan.signing/>

Introduction, Fast Facts. In: *The Republic of South Sudan: National Bureau of Statistics* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://ssnbs.org/>

LEEK, Goy Malual. The Republic of South Sudan Motto Statements: Justice, Liberty, and Prosperity. In: *South Sudan News Agency* [online]. 13. prosince 2012 [cit. 9. dubna 2015]

Dostupné z: <http://www.southsudannewsagency.com/opinion/articles/the-republic-of-south-sudan-motto-statements-justice-liberty-and-prosperity>

MARTELL, Peter. A song for south Sudan: Writing a new national anthem. In: *BBC News* [online]. 12. ledna 2011 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z:

<http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-12164171>

Member States of the United Nations. In: *United Nations* [online]. [cit. 9. dubna 2015]

Dostupné z: <http://www.un.org/en/members/>

Nilo-Saharan. In: *Ethnologue* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z:

<http://www.ethnologue.com/subgroups/nilo-saharan>

Results for the Referendum of Southern Sudan. In: *Southern Sudan Referendum 2011*

[online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://southernsudan2011.com/>

Security Council Resolutions. In: *United Nations* [online]. [cit. 9. dubna 2015]

Dostupné z: <http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/1956.shtml>

SIKAINGA, Ahmad Alawad. South Sudan. In: *Encyclopaedia Britannica* [online]. Poslední aktualizace 24. listopadu 2014 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/1779607/South-Sudan>

Sir WATHEN STATHER HUNT, David. Cyprus. In: *Encyclopaedia Britannica* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/148573/Cyprus#ref845340>

SOTONOVÁ, Jana. Agentura ČTK nemá peníze. Ruší zpravodaje v zahraničí. In: *Lidovky.cz* [online]. 13. října 2010 [cit. 4. května 2015] Dostupné z: http://byznys.lidovky.cz/agentura-ctk-nema-penize-rusi-zpravodaje-v-zahranici-PCR-/media.aspx?c=A101013_114555_In-media_pks

South Sudan. In: *CIA: The World Factbook* [online]. Poslední aktualizace 20. června 2014 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/od.html>

Sudan. In: *Encyclopaedia Britannica* [online]. Poslední aktualizace 12. května 2014. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/571396/Sudan>

Swahili to become East Africa's official language. In: *The Africa Report* [online]. 25. října 2013 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.theafricareport.com/East-Horn-Africa/swahili-to-become-east-africas-official-language.html>

Table: Religious Composition by Country, in Percentages. In: *Pew Research Center* [online]. 18. prosince 2012 [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z: <http://www.pewforum.org/2012/12/18/table-religious-composition-by-country-in-percentages/>

The Republic of Sudan is the First to Recognize Southern Sudan as a Country. In: *Embassy of the Republic of the Sudan* [online]. [cit. 9. dubna 2015] Dostupné z:

http://sudanembassy.org/index.php?option=com_content&view=article&id=258:the-republic-of-sudan-is-the-first-to-recognize-southern-sudan-as-a-country&catid=13:news-and-events&Itemid=207

Wikipedie:Transkripce arabštiny. In: *Wikipedie* [online]. [cit. 9. dubna 2015]
Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Wikipedie:Transkripce_arab%C5%A1tiny

Zákon České národní rady ze dne 21. října 1992 o České tiskové kanceláři. In: *Jakub Končelík: studijní materiály a texty k přednáškám z dějin médií* [online]. [cit. 9. dubna 2015]. Dostupné z: <http://www.koncelik.eu/zakon-517-1992/>

Diplomové práce k tématu

BERNIOVÁ, Andrea. *Zobrazení vybraného regionu, města či země v agenturním zpravodajství na příkladě Velké Británie*. Praha, 2012. 57 s. Diplomová práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce PhDr. Ludmila Trunečková.

LOUDA, Jan. *Stáli zahraniční zpravodajové českých veřejnoprávních médií: komparace podmínek pro výkon povolání*. Praha, 2012. 94 s.: Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce PhDr. Ludmila Trunečková.

TVAROHOVÁ, Jana. *Zobrazení Nicolase Sarkozyho ve zpravodajství ČTK v době českého předsednictví Evropské unii*. Praha, 2011. 54 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce: PhDr. Ludmila Trunečková.

Další zdroje

Arabská jména – přepis do češtiny. Kategorie: Slovník. Lokace: Svět. *Dokumentální databáze Svět*. ČTK. Poslední úprava 3. září 2012

Přehled přepisů. Kategorie: Přepisy. Lokace: Kuvajt. *Dokumentační databáze Země světa*. ČTK. Poslední úprava 9. května 2011

Přehled přepisů. Kategorie: Přepisy. Lokace: Súdán. *Dokumentační databáze Země světa*. ČTK. Poslední úprava 22. dubna 2009

Seznam tabulek

Tabulka č. 1 – textové příspěvky rozdělené podle priority

Tabulka č. 2 – textové příspěvky rozdělené podle typu

Tabulka č. 3 – textové příspěvky rozdělené podle servisu

Tabulka č. 4 – zastoupení jednotlivých kategorií u textových příspěvků

Tabulka č. 5 – významné agentury a stanice jako zdroj

Tabulka č. 6 – zastoupení hlavních témat v textových příspěvcích

Tabulka č. 7 – transliterace arabštiny a různé způsoby transkripce

Seznam příloh

Příloha č. 1: Seznam analyzovaných textových příspěvků ČTK

Příloha č. 2: Seznam analyzovaných fotografií ČTK

Příloha č. 3: Ukázka náhledu fotografie ve fotobance ČTK

Příloha č. 4: Ukázka z dokumentační databáze ČTK: Arabská jména – přepis do češtiny

Přílohy

Příloha č. 1: Seznam analyzovaných textových příspěvků ČTK

Název příspěvku	Datum	Čas	ID
Po útoku rebelů na honáky dobytka v Súdánu zabito 82 lidí	10.5.2011	19:14	T201105100847401
OSN zahájila vyšetřování nových útoků v súdánském Dárfúru	18.5.2011	23:22	T201105180933801
Severosúdánská armáda obsadila město ve sporné oblasti Abyei	21.5.2011	23:31	T201105210663801
USA odsoudily ofenzivu severního Súdánu na sporný region Abyei	22.5.2011	6:41	T201105220071201
Severní Súdán se prý zmocnil sporné zóny, jih mluví o válce	22.5.2011	15:35	T201105220276302
Severní Súdán se prý zmocnil sporné zóny, jih mluví o válce	22.5.2011	20:25	T201105220544103
Severosúdánská armáda pokračuje po obsazení Abyei v útoku na jih	23.5.2011	16:08	T201105230554901
Ze sporného regionu Abyei mezi severním a jižním Súdánem uprchlo...	24.5.2011	12:32	T201105240429601
Po obsazení sporného súdánského regionu Abyei uprchlo 20.000 lidí	24.5.2011	12:56	T201105240427601
Po obsazení sporného súdánského regionu Abyei uprchlo 20.000 lidí	24.5.2011	19:12	T201105240782002
Po obsazení sporného súdánského regionu Abyei uprchlo 20.000 lidí	24.5.2011	23:49	T201105241113103
Pan Ki-mun navrhl vyslat misi OSN do nezávislého jižního Súdánu	25.5.2011	9:45	T201105250233801
Ve sporném regionu mezi severním a jižním Súdánem byly ostřelovány...	25.5.2011	10:16	T201105250296401
Ve sporném súdánském regionu Abyei ostřelovány vrtulníky OSN	25.5.2011	10:26	T201105250295901
Ve sporném súdánském regionu Abyei ostřelovány vrtulníky OSN	25.5.2011	14:07	T201105250540002
Ze súdánského Abyeie prchají tisíce lidí, střelba na stroje OSN	25.5.2011	20:52	T201105251024603
Jižní Súdán obvinil sever ze stěhování nomádů do Abyei	26.5.2011	13:37	T201105260465901
Oblast Abyei opustilo po obsazení severním Súdánem už 80.000 lidí	27.5.2011	15:38	T201105270417801
Satelitní snímky prý dokazují genocidu v súdánském regionu Abyei	29.5.2011	14:53	T201105290294901
Mezi jihem a severem Súdánu údajně bude demilitarizovaná zóna	31.5.2011	12:24	T201105310307301
Súdán si přeje odchod mírových sil OSN k 9. červenci	1.6.2011	2:44	T201106010055801
Súdán odmítl uposlechnout RB OSN, aby odvolal vojáky z Abyeie	4.6.2011	16:29	T201106040335101
Bulhaři unesení v lednu v Súdánu jsou na svobodě	6.6.2011	16:18	T201106060584601
Ze sporné súdánské oblasti podle OSN uteklo nejméně 96.000 lidí	6.6.2011	20:38	T201106060857101
Před boji v hraničním súdánském státu uteklo prý přes 53.000 lidí	13.6.2011	14:51	T201106130409401
Severní a Jižní Súdán se v zásadě dohodly na demilitarizaci sporn...	13.6.2011	18:31	T201106130733502
Severní a Jižní Súdán se dohodly na demilitarizaci regionu Abyei	13.6.2011	18:48	T201106130718902
OSN obvinila Súdán z bombardování u hranic s Jižním Súdánem	14.6.2011	20:34	T201106140850201
Chartúm rozdělením Súdánu přijde o třetinu příjmů	15.6.2011	13:47	T201106150401501
Při bombardování oblasti mezi severem a jihem Súdánu 64 mrtvých	15.6.2011	20:53	T201106150918101
Severosúdánská armáda shodila bomby v blízkosti základny OSN	18.6.2011	1:47	T201106170905001
Sever a jih Súdán dohodly demilitarizaci sporné oblasti Abyei	20.6.2011	17:22	T201106200669401
Sever a jih Súdán dohodly demilitarizaci sporné oblasti Abyei	20.6.2011	23:08	T201106200796402
Čína odsuzována za přijetí prezidenta Súdánu, kritiku odmítá	21.6.2011	12:13	T201106210290701
Návštěva súdánského prezidenta v Čína nabrala zpoždění	27.6.2011	13:03	T201106270364501

Návštěva soudánského prezidenta v Číně nabrala zpoždění	27.6.2011	14:41	T201106270487502
Rada bezpečnosti OSN jednomyslně schválila vyslání 4200 etiopskýc...	27.6.2011	17:10	T201106270671501
Rada bezpečnosti OSN schválila vyslání jednotek do soudánské Abyei	27.6.2011	17:46	T201106270671301
Referendum o budoucnosti soudánského Dárfúru bylo odloženo	27.6.2011	20:14	T201106270822101
Kontroverzní soudánský prezident přiletěl se zpožděním do Číny	28.6.2011	10:37	T201106280190701
Sporná soudánská provincie Dárfúr bude mít svého viceprezidenta	28.6.2011	21:43	T201106280908201
Čínský vůdce přijal v Pekingu hledaného soudánského prezidenta	29.6.2011	12:08	T201106290325701
Ozbrojenci zabili v soudánském Dárfúru člena mírových jednotek	2.7.2011	22:51	T201107020495701
Skoro 200 soudánských uprchlíků utonulo v Rudém moři při požáru na...	5.7.2011	22:05	T201107050856502
Na 200 soudánských běženců se utopilo při cestě do Saúdské Arábie	5.7.2011	22:15	T201107050816001
Na 200 soudánských běženců se utopilo při cestě do Saúdské Arábie	5.7.2011	23:00	T201107050816101
Největší africká země se dělí po 55 letech samostatnosti	6.7.2011	10:10	(ID u textu chybí)
V Africe vznikne již 54. stát, velký jako Francie	6.7.2011	10:10	T201106160422301
Súdánský prezident prý pojede na vyhlášení nezávislosti jihu	7.7.2011	18:28	T201107070591601
Súdánský prezident prý pojede na vyhlášení nezávislosti jihu	7.7.2011	23:09	T201107071013902
Súdánský prezident prý pojede na vyhlášení nezávislosti jihu	7.7.2011	23:10	T201107070918002
BBC News: Jižní Súdán, aneb jak se vytváří nový stát?	8.7.2011	14:12	T201107080154701
OSN dala zelenou mírové misi v novém státu - Jižním Súdánu	8.7.2011	18:45	T201107080741801
Jihosúdánci začali oslavovat svůj nový stát	8.7.2011	23:20	T201107081044401
Jižní Súdán slaví čerstvě nabytou nezávislost	9.7.2011	4:12	T201107080965201
Obyvatelé Jižního Súdánu v noci oslavovali samostatnost. Oficiáln...	9.7.2011	9:37	T201107090160701
V Africe vznikl již 54. stát, největším státem Afriky Alžírsko	9.7.2011	9:43	T201107080321601
Jižní Súdán se stal novým státem světa, obyvatelé to oslavují	9.7.2011	10:10	T201107090160601
Jižní Súdán oficiálně vyhlásil nezávislost a stal se 194. nezávis...	9.7.2011	12:38	T201107090226102
Jižní Súdán oficiálně vyhlásil nezávislost	9.7.2011	12:42	T201107090226002
Jižní Súdán se prohlásil za nezávislý stát	9.7.2011	12:58	T201107090234102
Jižní Súdán se prohlásil za nezávislý stát	9.7.2011	14:22	T201107090280503
Jižní Súdán se jako nový stát bude potýkat s novými úkoly	9.7.2011	17:01	T201107090376201
Jižní Súdán se stal novým nezávislým státem	9.7.2011	18:05	T201107090425404
Jižní Súdán se stal novým členem OSN	14.7.2011	17:15	T201107140736901
Súdánská vláda podepsala mírovou dohodu s povstalci z Dárfúru	14.7.2011	19:54	T201107140867801
Súdán ještě tento měsíc začne uvádět do oběhu novou měnu	16.7.2011	12:03	T201107160155001
Súdán ještě tento měsíc uvede do oběhu novou měnu	16.7.2011	12:19	T201107160154601
Súdán ještě tento měsíc uvede do oběhu novou měnu	16.7.2011	12:48	T201107160168802
Zpráva OSN popisuje údajně masové hroby a další násilí v Súdánu	16.7.2011	16:55	T201107160180701
Dárfúrští rebelové bojují proti armádě také v Jižním Kurdufánu	19.7.2011	12:49	T201107190303401
Rada bezpečnosti OSN prodloužila o rok misi v Dárfúru	30.7.2011	6:38	T201107300086301
Nová mise OSN ve sporném soudánském regionu přišla o první vojáky	2.8.2011	23:40	T201108020866401
Jedny z nejmocnějších jihosúdánských milic vyhlásily příměří	4.8.2011	0:10	T201108030929401
V bojích mezi chovateli dobytka v Jižním Súdánu zabito 120 lidí	21.8.2011	19:53	T201108210480201
V kmenových bojích v Jižním Súdánu už 600 mrtvých	23.8.2011	1:07	T201108220839701

HRW: Súdán bombarduje hraniční region s Jižním Súdánem	30.8.2011	15:29	T201108300235401
Po těžkých bojích v súdánském státu vyhlášen výjimečný stav	3.9.2011	2:58	T201109030043001
Jižní Súdán hodlá do několika let vystavět nové hlavní město	7.9.2011	5:34	T201109061006101
Súdán a Jižní Súdán se dohodly na stažení vojsk ze sporné zóny	9.9.2011	11:49	T201109090330301
Střety v súdánském Dárfúru si vyžádaly 13 mrtvých a 33 zraněných	9.9.2011	18:48	T201109090807501

Příloha č. 2: Seznam analyzovaných fotografií ČTK²¹⁹

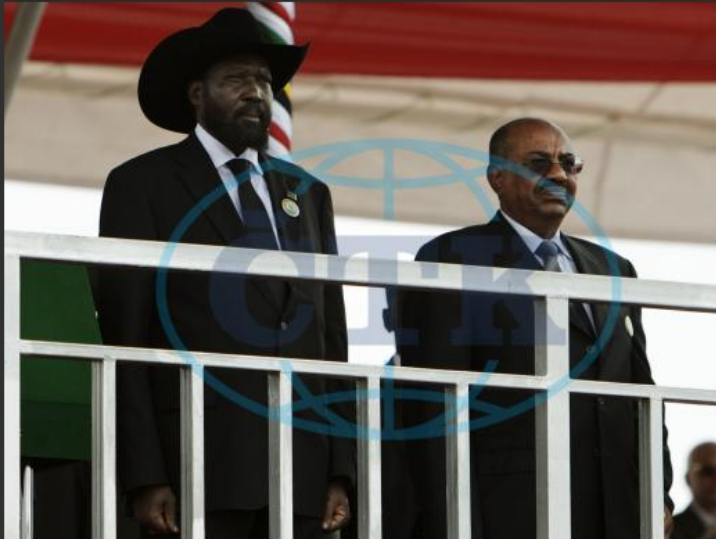
Titulek	Datum	ID
demonstrace, demonstranté, demonstrant	23.5.2011	P201105230638801
Sudan's President Omar al-Bashir Visits China	29.6.2011	F201106290422901
Sudan's President Omar al-Bashir Visits China	29.6.2011	F201106290423001
Súdán-správa-Jižní Súdán	4.7.2011	P201107040565201
AHMAD SÁDIK	4.7.2011	P201107040562601
jihosúdánský voják, gesto, salutování, hymna	7.7.2011	P201107080909501
muž, Bari, vlajka, Jižní Súdán	8.7.2011	P201107080910801
jihosúdánský policista, vlajka	8.7.2011	P201107080924501
ROBERT MUGABE, prezident, politik	8.7.2011	P201107080928501
PAN KI-MUN, politik	8.7.2011	P201107080978301
súdánská vlajka, děti, chlapeci	8.7.2011	P201107090306401
samopal, súdánská vlajka, voják	9.7.2011	P201107090311801
únava, zdravotníci, nosítka	9.7.2011	P201107090306801
SALVA KIIR, UMAR BAŠÍR, politik	9.7.2011	P201107090346001
demonstrace, oslavy, nezávislost, samostatnost	9.7.2011	P201107090375801
žena, dojetí, emoce, nezávislost, samostatnost, oslavy	9.7.2011	P201107090406301
muž, klobouk, vlajka, nezávislost, samostatnost, oslavy	9.7.2011	P201107090416001
SALVA KIIR, politik	9.7.2011	P201107090417001
ženy, dítě, nezávislost, samostatnost, oslavy	9.7.2011	P201107090443901
první národní fotbalové utkání, Jižní Súdán	10.7.2011	P201107100480601
první národní fotbalové utkání, Jižní Súdán, dres	10.7.2011	P201107100478701

²¹⁹ V tabulce jsou pouze fotografie, které se týkají vzniku Jižního Súdánu. Chybí zde historické fotografie a další snímky, které sice vyšly ve zkoumaném období a měly v klíčových slovech „Súdán“, ale se vznikem nového státu neměly nic společného.

Příloha č. 3: Ukázka náhledu fotografie ve fotobance ČTK

Návrat na výsledky vyhledávání
Předchozí dokument
Další dokument

Fotografie: SALVA KIIR, UMAR BAŠÍR, politik
Tisk

Info

Titulek: SALVA KIIR, UMAR BAŠÍR, politik
 Klíčová slova: 4, diplomacie, Súdán, správa, Jižní Súdán, Samostatnost
 Kategorie: Politika
 Kategorie IPTC: politika
 Kredit: ČTK/AP/David Azia
 Zdroj: AP
 Autor: David Azia
 Lokace: Jižní Súdán, Juba
 ID dokumentu: P201107090346001
 Datum pořízení: 09.07.2011
 Velikost obrazu: 9.04 MB
 Velikost souboru: 0.25 MB
 Rozměr: 2000 x 1507px
 Typ záběru: Neznámý
 Servis: Fotoeditorial

Cena >

Popis >

Najít podobné >

Zdroj: Fotobanka ČTK,

<http://multimedia.ctk.cz/?setSite=foto-detail-pagein&documentId=5154460&idx=15&select-continue=1>

Příloha č. 4: Ukázka z dokumentační databáze ČTK: Arabská jména – přepis do češtiny²²⁰

Arabská jména - přepis do češtiny ARABŠTINA

Určitý člen "al" se asimiluje těmito písmenům:

d ad-Davár
 n an-Nasr
 r ar-Rašíd
 s as-Saurá
 š aš-Šaab
 t at-Tahrír
 z az-Zamán.

JMÉNA:

A
 Abbás, Abbúd, Abdalláh, Abdal (př. Abdal Ghaní, Abdal Azíz), Abid, abú (otec), Adib, Ádil, Adl, Adnan, Afúv, Ahad, Ahmad, Áchir, Ajjúv, Ákif, Akil, Aladdín, Alamí, Alí, Alím, Amal, Amar, Amín, Ámir, Amr, Anvar,

²²⁰ Arabská jména – přepis do češtiny. Kategorie: Slovník. Lokace: Svět. Dokumentační databáze Svět. ČTK. Poslední úprava 3. září 2012

Árif, Asad, Ásaf, Ásif, Ašraf, Atásí, Átif, Atraš, Attás, Auda (Ouda, Audeh, Odeh), Avad, Avval (nikoli Auval), Azím, Azíz, Azmí.

B

Badí, Bagdádí, Baháaddín, Báis (nikoli Báith), Bákí, Bákír, Bakr, Bári, Barr, Bartí, Barzán, Básid, Basír, Bašír, Bátin, bin (nikoli ben) = ibn (syn), bint (dcera), Bitár, Burhanaddín, Bustání.

D

Dadžání, Dárr, Darviš, Dasúkí, Dáud (nikoli Dávud), -dín, -addín, Džaaфар, Džabbár, Džábir, Džalíl, Džamál, Džámi, Džamil, Džamila, Džarrád, Džarráh, Džasím, Džavád, Džavid, Džibril (česky Gabriel), Džihád, Džumblát, Džuvajd.

E

emír, emirát (výjimečně se ponechává "e"!), Edde viz Iddáh!

F

Fadl, Fadvá (ženské jméno), Fahim, Fahmí, Fáchir, Fachrí, Faíz, Fájik, Fajsal, Faláhí, Farhán, Faríd, farík (=divizní generál), Farís, Farúk, Fásí, Fathí, Fathíja (ženské jméno), Fátima (ženské jméno), Fatah, Fauzí, Fazíl, Fazlí, Frah, Fuád.

G

Gamál (v Súdánu a Egyptě), Ghaní, Ghasí, Ghazáli, Ghulám.

H

Habíb, Hádí, hádždž (pout' do Mekky), hadži (poutník mecký), Háfiz, Hajtámí, Hakam, Hakím, Hakk, Halím, Hamdí, Hámid, Hamzá, Haní, Hanna (česky Jan), Hárún, Hasan, Hasaní, Hasíb, Hášim, Hazím, Hikmat, Hindí, Hišám, Huari, Humád (nikoli Homád), Husajn, Husní.

CH

Chabír, Chaddám, Chádir, Cháfid, Chaláf, Chálid, Chalífa, Chálik, Chalíl, chán, Chašalí, Chatíb, Chavvás, Churí.

I

ibn = bin (syn), Ibráhím, Iddáh (nikoli Edde), Idris, Ihsán, Ikbál, Ilíja, Imád, Imadaddín, Intisár, Ísá (česky Ježíš), Ishák, Ismáíl, Ismat, Istifán, Izaddín, Izzat.

J

Jahjá, Jakúb, Jamání, Jasín, Jazíd, Júnis, Júnus, Júsif, Júsuf.

K

Kábid, Kabír, Kaddúr, kádí (soudce), Kádir, Kahála, Kahhár, Kajid, Kajjúm, Kamál, Kamáladdín, Karím, Kásim, Kaví, Kazdí, Kázim, Kubba, Kuddús.

L

Lamín, Lasan, Latíf, livá (=generál), Lúaj, Lukmán, Lút (česky Lot).

M

Maarúf, Madžalí, Madžíd, Mahdí, Mahfúd, Máhir, Mahmúd, Maktúm, Málík (ale Abdal Malik!), Mamún, Máni, Mansúr, Marván, Matín, Mazhar, Mázin, Mihúb, Mišíl (česky Michal), Mizbán, Muachchir, Muammar, Mubáarak, Mubdi, Mudir, Mudžáhíd, Muftí, Mugní, Múhand, Muhajmín, Muhammad, Muhiaddín, Muhjí, Muhsí, Muhsín, Muíd, Muizz, Mukaddim, Mukdad, Mukid, Muksit, Muktadir, Múldi, Mumí, Múmin, Munajm, Munatakim, Muníb, Munír, Munsif, Murad, Murtadá, Murtazá, Músá (česky Mojžíš), Musárih, Musavvir, Mustafá, Mutaalí, Mutakabbir, Mutálib, Mutí, Mutlak,

Muvaffak, Muzill.

N

Nabí, Nabíl, Nádir, Nadjím, Nadžat, Nádží, Nadžíb, Náfi, Nagíb, Najíf, Nakšabandí, Násir, Nasr (vítězství), Nasúhí, Našášibí, Nazím, Nihád, Nízár, Numán (angl.Noaman), Núr, Núraddín, Núrí, Nussajíf, Nusjaba, Nuvás.

O

Omar viz Umar, Osmán viz Usmán!

R

Radván, Radžáb (mimo Egypt a Súdán), Radžih, Ráfi, Rafík, Ragáb (v Egyptě a Súdánu), Rahím, Rahmán, Raís (vůdce), Ramzí, Rašád, Rašíd, Rauf, Razzák, Rifáí, Rifát, Rijád, Rizá, Rubáí.

S

Saad, Saadaddín, Saadún, Sabrí, Sabúr, Saddám, Sádik, Safvat, Saíb, Saíd, Sajf, Sajfaddín, sajjid (= pán, potomek Prorokův), sajjida (= paní), Saláhaddín, Salá, Salám, Sálíh, Salmán, Sálím (i Salím!), Samad, Samí, Sámir, Sattár, Saváb, Slimaní, Subhí, Sudkí, Súfí, Sulajmán (česky Šalamoun), Sultán, Súrání.

Š

Šabíb, Šafík, Šáfíí, Šahíd, Šahrazád (ženské jméno), Šarazád (ženské jméno), Šarizád (ženské jméno), Šáib, šajch (nikoli šejch), šajchát (nikoli šejchát), Šajtán (česk Satan), Šákir, Šakúr, Šamá, šaríf (= vznešený, též sajjid), šarífa (= vznešená, též sajjida), Šaukat, Šavváf, Šiblí, Šukrí.

T

Táhá, Táhir, Tájib, Tájih, Tajsír, Takí, Takrítí, Talaat, Talál, Tálíb, Táma, Tárik, Taufík, Tavváb.

U

Ubajdí, uld, Umajjovci (panovnický rod), Umar, umm (= matka), Umran, Usaddík, Usáma, Usmán.

V

Vadúd, Vádžid, Vahháb, Váhíd, Vakíl, Valí, Valíd, Váris, Vási.

Z

Zafar, Zafír, Záhir, Zainuddín, Zajd, Zajdán, Zajdí (angl.Zaidi), Zajjád (angl.Zayiad), Zajn (angl.Zein), Zajní (angl.Zaini), Zakaríja, Zijáb, Zijád, Zín, Zubajr, Zuhajr.